

NORSK

veterinær

TIDSSKRIFT

NUMMER 1/2015 • 127. ÅRGANG

St. Blasius av Sebaste
– martyr og helgen

side 14

7 Gjeddepesten i 1923

46 Ny logo for
Veterinærforeningen

48 Portrettet: Høye ambisjoner
i Fredrikstad

Norges ledende leverandør av legemidler og handelsvarer til veterinærer

Vi fokuserer på kompetanse og leveringsevne - de beste forutsetninger for å levere kvalitet til dine kunder

Bestill vaksiner til sau fra oss nå og vi leverer etter avtale. Vi fører Covexin 8, Ovivac P og Tribovax til konkurransedyktige priser.

APOTEK 1 SVANEN HAMAR

Strandgata 43, 2317 Hamar. Telefon: 62 54 11 11 - Faks: 62 54 11 01.
Åpningstider: Mandag - fredag: 09:00 - 17:00

 APOTEK 1
Vår kunnskap - din trygghet

innhold

Norsk veterinærtidsskrift

Besøksadresse

Keyzers gt. 5, 0165 Oslo

Postadresse

Pb. 6781 St. Olavs pl, 0130 Oslo

Sentraltbord 22 99 46 00

Faks 22 99 46 01

nvt@vetnett.no

www.vetnett.no

Redaktør

Informasjonssjef Steinar Tessem

steinar.tessem@vetnett.no

Tlf. 400 42 614

Veterinærmedisinsk redaktør

Professor Stein Istre Thoresen

Redaksjonssekretær

Mona Pettersen

nvt@vetnett.no

Tlf. 940 24 652

Faglige medarbeidere

Professor Kristian Ingebrigtsen

Seksjonsleder Øystein Angen

Førsteamanuensis Sigrud Lykkjen

Forsker Tormod Mørk

Professor Trygve T. Poppe

Professor Liv Marit Rørvik

Veterinær Helene Seljenes Dalum

Stillingsannonser

Redaksjonssekretær

Mona Pettersen

nvt@vetnett.no

Tlf. 940 24 652

Reklameannonser

HS Media

Mona Jørgensrud

mj@hsmedia.no

Tlf. 62 94 10 32

Utgiver

Den norske veterinærforening

ISSN 03325741

Trykkeri

Kursiv Media AS

Tvetenveien 32, 0666 Oslo

Tlf. 22 72 97 62

wenche@kursiv.no

Norsk veterinærtidsskrift trykkes på
svanemerket miljøpapir.

Forsidebilde:

Forsiden illustrerer gjedde-pesten (side 7),
veterinærenes helgen St. Blasius (side 14),
og Veterinærforeningens nye logo (side 46).
©istockphoto

■ Leder

Samhold gir slagkraft. <i>Torill Moseng</i>	4
Kunnskap og tradisjoner knytter oss sammen. <i>Steinar Tessem</i>	6

■ Fagaktuelle

Gjeddepesten i 1923. <i>Trygve T. Poppe, Henning Sørum, Duncan Colquhoun, Kristian Ingebrigtsen</i>	7
Nye kollegahjelpere inviteres. <i>Hans Petter Bugge</i>	12
St. Blasius av Sebaste – martyr og helgen. <i>Kristian Ingebrigtsen, Tor Einar Horsberg og Knut Karlberg</i>	14
Legemiddelnytt	20
En lignelse. <i>Trygve T. Poppe</i>	21
Doktorgrad: Shima Elsayed Mohammed Ali:	
Saprolepnia – terapeutiske aspekter og biofilmdannelse	24
Doktorgrad: Peter Coetzee: Ny kunnskap om blåtunge etter studier i cellekultur, mus og geit	25
Doktorgrad: Maren Knappe-Poindecker: Smittsomme klauvsykdommer hos storfe og kryss-smitte av fotråte mellom sau og storfe	26

■ Debatt

Studentenes syn på fiskevelferd. <i>Kristin Bjørklund og Kristrún Helga Kristþórsdóttir</i>	28
Ny forskrift om bruk av legemidler til dyr. <i>Olav Reksen</i>	30

■ Yrke og organisasjon

Representantskapsmøtet gikk på skinner. <i>Steinar Tessem</i>	34
Veterinærene trenger en sterk fagorganisasjon. <i>Oddvar Lind</i>	38
Veterinærforeningens handlingsplan 2015 – 2017	40
Velkommen til Veterinærdagene 2015	44
Ny, modernisert logo for Veterinærforeningen. <i>Steinar Tessem</i>	46
Portrettet: Høye ambisjoner i Fredrikstad. <i>Oddvar Lind</i>	48

■ Navn

Roar Gudding er tildelt Kongens fortjenstmedalje. <i>Steinar Tessem</i>	56
---	----

■ Kurs og møter

■ Stillingsannonser

59

Torill Moseng
President
Den norske veterinærforening

Samhold gir slagkraft

Kjære kolleger,

Jeg vil benytte anledningen til å takke for tilliten dere har gitt meg som President i Den norske veterinærforening. Det er med stor glede, ydmykhet og et sterkt engasjement jeg tar fatt på denne oppgaven. Et nytt år er godt i gang, med nye muligheter og nye utfordringer.

En av våre viktige oppgaver er å informere samfunnet om hva slags kompetanse veterinærer har. Den veterinære profesjons bidrag med fagkunnskap i samfunnet er etter min mening viktigere enn noen gang.

I den senere tid har samfunnsdebatten speilet mange av utfordringene vi har når det gjelder trygg mat, dyrevelferd, antibiotikabruk- og resistens, smittsomme sykdommer og zoonoser. Dette er grunnleggende samfunnsspørsmål mange er opptatt av, noe som antall artikler om disse temaene i dagspressen understreker. Veterinærenes kompetanse innenfor de nevnte områdene er unik.

Når vi synliggjør vår profesjon i samfunnet og gjør vår viten og kompetanse attraktiv, bidrar dette til økt anseelse av veterinærprofesjonen. Dette har positive ringvirkninger for veterinærstanden, både med tanke på arbeidsmuligheter og utviklingsmuligheter i yrkeslivet.

En annen viktig oppgave for Veterinærforeningen er å fremme og bygge den veterinære identitet. Foreningen skal favne alle grupper innenfor veterinærstanden. For to år siden ble studentforeningen (DNV-S) grunnlagt. På Representantskapsmøtet i november 2014 fikk vi lovfestet pensjonistforeningen (DNV-P) og Kollegahjelpen innenfor organisasjonen. Det å kunne bruke erfaringen og kunnskapen til kolleger som er seniorer er en stor ressurs for foreningen. Samtidig favner studentene en ung innovativ tenking som er viktig for fremtiden.

Vi lever i en tid med mange forventninger til oss som profesjonelle yrkesutøvere. Informasjonsmengden og krav til oppdatering og kompetanse kan til tider virke overveldende. Kollegahjelpernes bidrag til samtale og medmenneskelighet er en god og uvurderlig støtte for mange kolleger.

I en forening med over tre tusen medlemmer, er det naturlig med forskjellige synspunkter i noen saker. Det ville vært forunderlig om det ikke var slik. En av de positive følgene av uenighet er at det skaper engasjement og debatt. Engasjement og debatt gjør at vi beveger oss fremover. At vi likevel står samlet som veterinærer i foreningen er av stor betydning for at vi skal ha gjennomslagskraft som gruppe.

I et samfunn med stadig mer fokus på individet er det enda viktigere å ha en solid samlet stemme utad i viktige saker. Et godt eksempel på samholdets makt er utfallet av vaksaken i Bergen der ni klinikker i vaktgruppen sørget for at det fortsatt er en smådyrvakt i offentlig regi. All honnør til arbeidet kollegene har lagt ned her, med et svært godt resultat.

Vi trenger engasjerte medlemmer. Veterinærforeningen er helt avhengig av at flest mulig, tar på seg verv og blir gode tillitsvalgte. Vi trenger en tydelig og engasjert forening som kan tale veterinærstandens sak. DNV er den eneste foreningen som taler veterinærenes sak i alle sammenhenger. Sammen er vi sterkere.

«Hvis du vil gå raskt, gå alene. Vil du gå langt, gå sammen!»

Afrikanske ordtak.

VESO Apotek – din totalleverandør av legemidler og handelsvarer til dyr

VESO Apotek er et fullsortiment apotek med fokus på veterinærmedisin. Hos VESO Apotek finner du som veterinær et bredt utvalg vaksiner, legemidler og handelsvarer til dyr.

Besøk vår netthandel på www.vesoapotek.no

Steinar Tessem
Redaktør i
Norsk veterinærtidsskrift

Kunnskap og tradisjoner knytter oss sammen

Nitti år har gått siden Norges første veterinærmedisinske doktorgrad kom på trykk i Norsk veterinærtidsskrift. Carl Schwensen Aaser het mannen som på denne måten skrev seg inn i vår veterinærmedisinske historie. Han publiserte i 1925 «Fra Veterinærinstituttets undersøkelsesområde. Gjeddepesten i 1923. Nogen undersøkelser over en infektionssygdom hos gjedden.»

I 1925 var det fortsatt ingen veterinærhøgskole i Norge, den kom først i 1936. Derfor disputerte dyrlege Aaser for graden Doctor philosophiae ved Det kgl. Frederiks Universitet (fra 1939: Universitetet i Oslo). Etter eksamen artium i Kristiania 1908 reiste Aaser til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København. Her tok han i 1913 veterinæreksamen med 1. karakter.

I denne utgaven ser Trygve T. Poppe og medforfattere nærmere på doktorgraden til Aaser. I 1925 stod det å lese i tidsskriftet: «Redaktionen ønsker doktoranden til lykke med graden og haaber; at han har vist vei for mange efterfølgere inden vor stand.» I dag kan vi trygt fastslå at det er tilfelle. Frem til 31. desember 2013 ble det tildelt 532 doktorgrader ved Norges veterinærhøgskole (NVH). Hele 107 av disse omhandlet fisk.

Martyren og helgenen St. Blasius som er nevnt i de europeiske martyrologiene fra 800-tallet, er av mange regnet som «vår» helgen. Han har alltid vært sentral under de viktigste seremoniene ved NVH, og ved overgang til NMBU Veterinærhøgskolen, holdes tradisjonen stadig i hevd. Artikkelen om St. Blasius av Kristian Ingebrigtsen og medforfattere forteller historien om helgenen og hans rolle som tradisjonsbærer ved høgskolen.

Æren for at St. Blasius har en unik posisjon blant veterinærer i Norge må i stor grad gå til Veterinærfruenes forening som ble stiftet i 1937. Den ble hurtig en viktig del av det sosiale miljøet ved høgskolen, og satte sitt visuelle preg på institusjonen ved å bidra med utsmykning.

Et iøynefallende og synlig bidrag er teppet i høgskolens festsal hvor St. Blasius er omgitt av ville og tamme dyr samt fugler. Teamet som fikk laget teppet bestod av fruene Wirstad og Holth, Frøydys Haavardsholm og Karen Prestgard. Teppet var ferdig i 1941, og ble overlevert etter frigjøringen i 1945.

Teppets motiv har vært inspirasjonskilde og mal for NVHs og Veterinærforeningens logoer og for ordenen Hippi Sylvsko. Foreningens nye, moderniserte logo, vedtatt på Representantskapsmøtet i november 2014, er en videreføring av St. Blasius-motivet. Aller viktigst er kanskje likevel den avgjørende rollen teppet spilte i utviklingen av tradisjonene ved høgskolen.

Kunnskapsoppbygging er et dekkende stikkord for boka «100 år på Adamstua – i samfunnets tjeneste», skrevet av fagdirektør Roar Gudding ved Veterinærinstituttet. Den ble lansert 19. november 2014, samme dag som Gudding fikk overrakt Kongens fortjenstmedalje av fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland for sin innsats for Veterinærinstituttet og samfunnet gjennom 40 år.

- Jeg satte stor pris på at arrangementet ble holdt i festsalen ved Norges veterinærhøgskole, sa Gudding i sin takketale. Han viste til at det var i denne salen han ble immatrikulert i 1963, mottok sin autorisasjon i 1968 og forsvarte sin doktorgrad i 1980. Kunnskap og tradisjoner gjør noe med oss.

Fra Veterinærinstituttets undersøkelsesområde.

Gjeddepesten i 1923

«Nogen undersøkelser over en infektionssygdom hos gjedden»

En presentasjon av Norges første veterinærmedisinske doktorgrad (1)

«Ved den vordende veterinærhøiskole er det forutsetningen, at der skal bli anledning til at disputere for doktorgraden, men da det trekker i langdrag med byggearbeiderne, maa vore veterinærer, som har videnskabelige interesser, søke andre steder hen for at erhverve denne grad». Så står å lese i Norsk Veterinær-Tidsskrift i 1925 (2). Dyrlege Carl Schwensen Aaser (1887 – 1984) disputerte for graden Doctor philosophiae ved Det kgl. Frederiks Universitet (fra 1939: Universitetet i Oslo) samme år. Bak den noe beskjedne og anonyme tittel på graden skjuler seg Norges første veterinærmedisinske doktorgrad. Tidligere veterinærdirektør O. Malm hadde riktignok også doktorgrad, men det var innen humanmedisin. «... Aaser blir derfor den første almindelige dyrlæge, som har gjennomgaat denne ildprøve ved vort universitet. ...», slås det fast. Doktoranden var avdelingssjef ved Veterinærinstituttet, og avhandlingen ble publisert som særtrykk av Norsk veterinærtidsskrift i 1925. Gjeddepesten opptrådte særlig i «Mjøsen, Vormen og Glommen», men også i Randsfjorden, Tyrifjorden og noen andre steder ble det registrert økt dødelighet på gjedde omkring 1923. Sykdommen hadde store likhetstrekk med «Hechtkrankheit» som tidligere var beskrevet fra en rekke europeiske land. Aaser konkluderte med at sykdommen var forårsaket av «vibrioner».

Før vi ser nærmere på doktorgraden, vil vi gi en kort presentasjon av Aasers levnetsløp og trekke frem enkelte av hans faglige engasjementer og fortjenester. Etter eksamen artium i Kristiania 1908 gikk turen til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København, hvor han i 1913 tok veterinæreksamen med 1. karakter. Etter avlagt eksamen var han assistent ved Statens Serumlaboratorium, inntil han i 1914 vendte tilbake til Kristiania. Her ble han ansatt som assistentveterinær ved Veterinærinstituttet, hvor han fra 1917 til 1927 var avdelingssjef. I perioden 1927-38 var han stadsdyrlæge i Oslo, og i 1938 ble han utnevnt som den første professor i fagene næringsmiddelkontroll, hygiene og rettsmedisin ved NVH. Da Institutt for rettsmedisin ble opprettet i 1953, ble Aaser instituttets første sjef i et

nyopprettet dosentur, en stilling han innehadde frem til 1959. I samme periode var han politiveterinær i Oslo, og fra 1921 til 1959 var Aaser veterinær ved Statens institutt for folkehelse.

Aaser hadde en rekke faglige og organisatoriske oppgaver og tillitsverv. Han var blant annet formann i Foreningen til dyrenes beskyttelse og fast norsk delegat til Office International des Epizooties (OIE). Videre var han initiativtaker til opprettelsen av det Veterinærmedisinske rettsråd og Veterinærhygienisk Forening, og den første formann i begge. Han var også sterkt engasjert i nordiske fagtidsskrifter og i ledelsen av nordiske veterinærkonferanser. Han var æresmedlem i de nasjonale dyrebeskyttelsesforeningene i Norge, Sverige og Danmark, medlem av Det Norske Videnskaps-Akademi fra 1950, og i 1958 ble han tildelt kongens fortjenestemedalje i gull (3, 4).

Bakgrunn

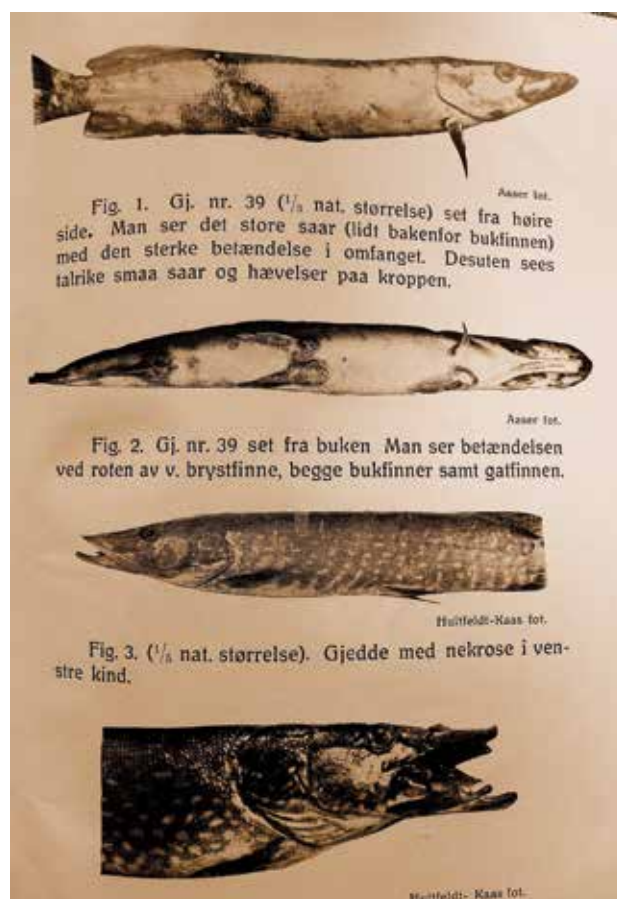
I et veterinærhistorisk perspektiv er det interessant å registrere at Norges første veterinærmedisinske doktorgrad ikke bare omhandlet fisk, men til og med en perifer «ufisk» som gjedde (*Esox lucius* L.). Aaser

«Gjedden blev etterhånden mindre livlig og fandtes død om morgenen den 19. juni 1923».

arbeidet på det aktuelle tidspunktet ved Veterinær-instituttet, og hovedfokus den gang var naturlig nok tradisjonelle husdyr som hest, storfe, småfe og svin. Fisk var neppe en del av instituttets ansvarsområde. Det må derfor ha vært relativt tungtveiende grunner til at dødelighet hos gjedde ble viet så stor oppmerksomhet og ble gjenstand for et doktorgradsarbeid. En mulig forklaring kan være at det ute i Europa og i vårt naboland Sverige hadde opptrådt en tilsvarende sykdom på gjedde, og som hadde fått stor oppmerksomhet. I Tyskland ble «Hechtkrankheit» beskrevet allerede i 1878. Sykdommen opptrådte fortrinnsvis under is-løsningen om våren som er gjeddass gytetid. Aaser skriver således: «Der var mange ting som tydet paa at man virkelig stod likeoverfor en ny, hos os ukjendt infektionssygdom, bl.a. den store mængde angrepne fisk med tilsynelatende samme sygdomsbillede. Derneft at sykdommen kun holdt sig til en bestemt fiskeart. Endelig at der i Mellem-Europa i længere tid, saavel som i Sverige i de senere aar, hadde opptraadt en lignende gjeddesygdom av tilsynelatende smitsom natur». I Norge opptrådte sykdommen med full tyngde våren 1923, men allerede ved juletider 1922 var det blitt observert syk gjedde. I 1924 ble det kun observert noen få tilfeller.

Gjedder med ulike lesjoner.
Bildene er hentet fra Aasers doktorgrad.

Doctor philosophiae C. S. Aaser

Carl S. Aaser. Bildet er hentet fra omtalen av Aasers doktorgrad i Norsk Veterinær-Tidsskrift nr. 12, 1925.

Det er grunn til å tro at en av de store profiler innen ferskvannsfisket i Norge, zoologen og fiskeribiologen Hartvig Huitfeldt-Kaas (1867-1941), har spilt en sentral rolle i å initiere veterinærfaglige undersøkelser om gjeddepesten. Huitfeldt-Kaas var leder av «De praktisk-videnskapelige undersøgelser vedrørende ferskvands-fiskeriene» og hadde blant annet gjennomført omfattende undersøkelser om vassdragsreguleringenes innvirkning på fiskeriforholdene. Aaser skriver da også i forordet: «Arbeidet med gjeddepesten er foretat efter opfordring av ferskvandsbiolog H. Huitfeldt-Kaas. Han har beredvillig overlatt mig alt materiale som var indsendt til ham, og for øvrig hjulpet mig med anskaffelsen av yderligere materiale, likesom han har ydet mig værdifuld støtte under arbeidet og deltatt i de faste undersøkelser». Ett av Huitfeldt-Kaas' store arbeider var «Mjøsens fisker og fiskerier», utgitt i 1917 (5), og et annet av hans arbeider omfattet utbyggingen av Bygdin som drenerer til Gudbrandsdalslågen og Mjøsa. En negativ effekt av vassdragsreguleringen ble lansert som en mulig forklaring på gjeddepesten. Det er således liten tvil om at Huitfeldt-Kaas hadde stor interesse nettopp av dette området og ønsket nærmere undersøkelser. En annen, om enn noe mer folkelig, teori som var høyaktuell i 1923, er interessant i forbindelse med disse dagers «en helse»-perspektiv, nemlig: «Med den store influenzaepidemi i friskt minde var folk tilbøyelig til at anta at det var «spanskesyken» som nu var gaat over paa gjedden».

Doktorgraden

Materialet som lå til grunn for doktorgradsarbeidet var relativt begrenset og bestod av litteraturstudier (litteraturen på området var ikke spesielt omfattende), innhentede opplysninger fra områder med gjeddepest, undersøkelser av innsendt materiale (33 gjedder, både levende og døde), smitteforsøk både på fisk og varmblodige dyr, serologiske og bakteriologiske undersøkelser samt en litteraturoversikt (32 referanser).

Sykdomsforløpet samt lesjonenes utbredelse og utvikling ble beskrevet i detalj, og ved undersøkelse av blodprøver fra moribund fisk ble det påvist «vibrioner i blodet». Aasers beskrivelser av både klinikk og patologi er detaljerte, og de formidles i til dels malende ordelag. Således er de ganske tidstypiske, ikke minst i sine referanser til botanikken: «Paa ryggen og på siden av kroppen findes mange smaa excoriationer, fra hampefrøstore til ertestore spredt utover». «De angrepne gjedder ser som regel uhyggelige ut,» og: «...bevelsene minder i mange tilfælder ikke saa litet om et blomsterbed». Forandringer i kjeve- og hoderegionen later til å ha vært spesielt fremtredende, både i materialet fra felten og i smitteforsøkene som ble gjennomført: «Hvorvidt lidelsen kan sies at ha noget yndlingssæte, er det på grundlag av det sparsomme materiale vanskelig at uttale noget om. Lidelsen synes dog at forekomme almindligst i hodet. Saaledes viste 17 syke fisk forandringer i hodet. Her var det fortrinsvis over- eller underkæven og tandkjøt, samt kindet som var angrepet. Kun i 3 tilfælder fantes forandringer utelukkende paa kroppen. Lignende iagttagelser er ogsaa gjort av de forskjellige gjeddefiskere».

Aasers beskrivelser av de histopatologiske forandringer kan også trygt benevnes maleriske: «I det intersegmentære bindevæv findes de (bakteriene) særlig ved enden av de angrepne muskeltraader, hvor de ofte, ordnet omtrent som en sildestim, er paa vei ind mot muskeltraaden». Han oppsummerer de histopatologiske forandringer slik: «De anatomiske forandringer kan i korthet karakteriseres saaledes: En hæftig betændelse med blødninger, rundcelleinfiltrationer og ødemer i det angrepne væv. Denne betændelse ledsages av koagulationsnekrose, som i første række angriper muskulaturen, mens bindevævelementene synes at yde en viss motstand mot denne».

Som en del av sitt doktorgradsarbeid gjorde Aaser en del interessante smitteforsøk for å belyse hvorvidt sykdommen:

- var overførbar (smittsom i henhold til Kochs postulat)
- lot seg overføre til andre fiskearter
- lot seg overføre til varmblodige dyr

Til forsøkene for å finne ut hvorvidt sykdommen lot seg overføre til gjedder, ble det anskaffet friske gjedder fra Bogstadvannet der sykdommen ikke var påvist.

Aaser doktorgradsring. Ringen er montert på et stykke kartong hvor følgende står skrevet: «Professor C. S. Aasers doktorring, utlevert ved hans dr. grad 1924 (25) jfr. avhdl. om Gjeddepest. 29/11-81 ga Aaser ringen til F. Gjesdal med anmodning om å besørge den overlevert veterinærmuseet, gjerne montert på en plate – evt. innrammet med angivelse av hva den står for (dr. philos.) 30/11-1981».

Smitteforsøkene ble gjennomført med intramuskulær poding, dels med ødemvæske fra syke gjedder, dels med rendyrkede vibrioner. Det er ikke angitt hvor eller under hvilke forhold smitteforsøkene ble utført, men Aaser oppgir at: «... gjeddene holdtes gaaende i rindende vand i porselænskummer». Følgende utsagn antyder at de trolig ble utført under relativt feltmessige forhold: «... den rømte 22. juni uten å ha vist sykelige forandringer». Han følger forsøket nøye og beskriver i detalj klinikk og patologiske forandringer etter hvert som forsøket skrider frem: «15. juni. Lidelsen synes at ha bredt sig en del paa hodet. Kl. 12 ½ fm. begynte den at faa krampetræknninger og la sig om paa siden. Kl 1 gjorde den et byks og la sig med buken i veiret og var død» og «Gjedden blev etterbaanden mindre livlig og fandtes død om morgenen den 19. juni 1923».

Fra lokalt hold ble det hevdet at gjeddepesten også kunne gå på andre fiskearter, og Aaser gjennomførte derfor flere smitteforsøk: «Publikum var av den opfatning at gjeddepesten også gik over på andre fiskearter, særlig sik, mort, harr og abor». «For helt at bringe dette spørmaal paa det rene, blev der foretat en del infektionsforsøk paa abor og mort, dels med ødemvæske og dels med rendyrkede vibrioner». Aaser konkluderer med at: «Disse infektionsforsøk paa abor og mort viser, at vibrionene ikke er patogene for disse to fiskearter. Begge arter formaar at uskadeliggjøre vibrionene, selv om de indpodes høivirulente i relativt store mængder (ødemvæske)».

Publikum mente også å ha observert at kråker som spiste på de døde gjeddene som lå i vannkanten, umiddelbart falt døde om. Det ble også hevdet at høner som ble fôret med gjeddepestkadavre, døde. Aaser gjennomførte derfor også podingsforsøk på varmblodige dyr (kanin, mus, marsvin, due): «Som det fremgaar av disse forsøk viste vibrionene sig fuldstændig avirulente overfor varmblodige dyr».

Aaser konkluderte på følgende vis: «*Det mikroskopiske fund tyder paa at sygdommens aarsak er en vibrioinfektion. Den overvældende store mengde vibrioner som fantes i ødemvæske, i intersegmentært og intermuskulært bindevev, samt i den nekrotiske muskulatur fra de angrepne partier, støtter i høi grad denne antagelse. Dessuten var vibrionene gjenstand for en til tider meget sterk fagocytose, hvilket aldrig blev iagttat overfor nogen anden forekommende mikrobe.*»

Diskusjon

Gjeddepesten i 1923 var utvilsomt noe ganske spesielt, og omfanget overgikk tydeligvis det som en periodevis kan se av dødelighet hos vårgytende fiskearter. Slik sesongbetont dødelighet må utvilsomt Aaser, Huitfeldt-Kaas og nordiske kolleger ha kjent til, og dette berøres også av Aaser i doktoravhandlingen. Også i dag opptrer det temmelig regelmessig dødelighet på gjedde, abbor og karpefisk (mort, sørv, brasme og så videre). Dette er fisk som gyter rett etter is-løsningen om våren. Fisken kan derfor være i dårlig forfatning etter en lang vinter og dermed ekstra mottakelig for smitte. Flere av de aktuelle artene er dessuten stingyttere, noe som innebærer stor konsentrasjon av individer på små områder. Det er knyttet begrenset økonomisk interesse til disse artene i dag og det er derfor relativt lite som er gjort for å avklare årsaksforholdene. Fisk som har blitt sendt inn til Veterinærinstituttet i nyere tid har ofte vært kadværos og lite egnet for bakteriologisk undersøkelse. Bakterier som ofte isoleres fra slik fisk, hører gjerne til gruppene *Aeromonas hydrophila* og *Pseudomonas* spp. Fisken er også ofte infisert i huden med *Saprolegnia* sp.

Mye kan tyde på at det faktisk var en spesielt hissig «pest» som rammet Skandinavia på begynnelsen av 1920-tallet. De geografiske områder som ble rammet, hadde langt større utstrekning enn hva som er tilfellet i dag. Aaser skriver følgende: «Bergman (2) omtaler en sykdom hos gjedden som er temmelig alminnelig i Sverige. Den har gjentagne ganger været paavist i forskjellige vassdrag, fra Skaane helt opp til Uppland. Sygdommen er efter beskrivelsen fuldstændig lik den

Formodentlig har gjeddens økonomiske betydning vært medvirkende til at Aasers arbeid ble gjennomført. Gjeddene var den gang åpenbart viktigere i husholdningen enn i dag, og i en klassisk kokebok (9) deler den førsteplassen med laks når det gjelder antall oppskrifter basert på ferskvannsfisker. Tatt i betraktning at gjeddene tjente som matfisk hovedsakelig i de sentrale østlandsområdene, er dette en nasjonal plassering som indikerer artens betydning og forklarer hvorfor den ble viet oppmerksomhet fra så vel en kokebokforfatter som en veterinærmedisinsk doktorand.

som opptraadte her i landet i 1923». I diskusjonsdelen kommer Aaser også inn på et lignende utbrudd i Finland: «I Finland synes sygdommen at ha opptreadd i 1924. I «Fiskeritidsskrift för Finland» (28) omtales en massedöd blant gjedder. Denne opptreadd i mai-juni maaned i Köklot, Värilax og Petsamo. Sygdommen var ondartet og ukjent. I ovennævnte tidsskrift findes følgende beskrivelse av sygdommen: «Denna yppade sig i form av bulnader paa käkbenen eller så som öppna sår, köttet lossnade från gäddans käkben, sedan angrep sjukdommen fiskens ögon.»

Det kan ikke utelukkes at gjeddepesten kan ha blitt forvekslet med andre sykdommer som kan ramme fisk. Aaser tar opp dette tema og konkluderer med: «Den oppfatning at sygdommen skulde være tilsvarende den hos laksefisk beskrevne furunkulose, er vistnok feilaktig. Fiebiger (15) finder saaledes i sine undersøkelser ingen overensstemmelse med Fehlman, og hævder at gjedde-sykens identitet med furunkulosen er meget tvilsom». Det kan heller ikke utelukkes at andre sykdommer kan ha vært medvirkende til den omfattende dødeligheten som ble registrert over større områder. Eksempelvis vet vi at virussykdommen viral hemorrhagisk septikemi (VHS) også kan angripe gjedde. På dette tidspunkt hadde man ikke kunnskap om virussykdommer, og langt mindre muligheter for å diagnostisere dem. Den isolerte «vibrion» kan derfor ha vært en del av et større og mere komplisert sykdomsbilde.

Aaser var klar over at det i litteraturen på den tiden var angitt flere ulike årsaker til sykdommen «gjeddepest», og skrev følgende i sitt resyme: «Efter mine undersøkelser blev sygdommen her i landet fremkaldt av en vibrion som kan i sine kulturelle forhold ligne noget den almindelige vandbakterie *Bac. fluor. liquef.*». Denne bakterien går nå under navnet *Pseudomonas fluorescens*. Selv om Aasers isolater ikke er tilgjengelige, kan vi med dagens kunnskap og med en rimelig grad av sikkerhet, plassere Aasers «vibrion» innenfor arten *P. fluorescens*. Denne bakterien er i dag anerkjent som en heterogen art, og det er vanskelig ut fra Aasers studier å plassere hans «vibrion» nærmere (6). Bakteriell taksonomi var på den tiden Aaser skrev avhandlingen, et relativt dårlig utviklet fagområde, med forholdsvis få detaljerte og tilgjengelige 'artsbeskrivelser' slik som vi kjenner dem i dag. Begrepet «vibrion» er således en eldre fellesbetegnelse på bakterier, og gjerne bevegelige typer. Diverse bakterier, både Gram-positive og -negative arter, gikk på den tiden under betegnelsen «vibrion». «Vibrion» har således ingenting å gjøre med det som er definert som genus *Vibrio*, utover egenskaper som 'vibrerende, stikkende ('darting' på engelsk) bevegelighet'.

Aaser konkluderte: «Vibrionen viste sig ved infektionsforsøk kun patogen for gjedder, hvorimot andre fiskearter som mort og abor ikke blev angrepet». Det er nå grunn til å tro at den primære årsaken til gjeddepesten ikke ble identifisert av Aaser. Denne påstand er

blant annet basert på at hans serologiske undersøkelser viste at «vibrionen» fra ulike gjedder med gjeddepest hadde ulikt antigenuttrykk. I tillegg ble ikke «vibrionen» funnet gjennomgående i de indre organer hos de syke gjeddene. Imidlertid er det sannsynlig at hans «vibrion» hadde en viktig medvirkende sekundær rolle i sykdomsutviklingen.

Hvorom allting er; Aaser forsvarte den første veterinærmedisinske doktorgrad i Norge den 5. november 1925. I Norsk Veterinær-Tidsskrift nr. 12, 1925 (2) står å lese: «Som ordinære opponenter fungerte universitetsstipendiat dr. med. Thjøtta og professor H. Holth, og det bele forløp meget pent. Redaktionen ønsker doktoranden til lykke med graden og haaber, at han har vist vei for mange efterfølgere inden vor stand». I dag kan vi trygt slå fast at så er tilfelle; frem til 31.12.2013 ble det tildelt 532 doktorgrader ved NVH, hvorav hele 103 omhandlet fisk (7).

Avslutningsvis skylder vi å omtale at Aaser i 1955 tok et prisverdig initiativ til det som senere skulle bli grunnlaget for Norsk veterinærmedisinsk museum. Den 9. mai 1969 skriver han selv som innledning i museets gjestebok: «I januar 1955 sendte jeg ut et sirkulære til samtlige av landets veterinærer med anmodning om å være behjelpelig med å få i stand en «veterinærhistorisk samling». (...) Målet var å få et Veterinærmuseum på Norges Veterinærhøgskole. (...) I februar 1969 fikk museet av Høgskolen overlatt et eget lokale i central-fyrhuset (...)». Aaser ble museets første bestyrer, og ivaretok sin stilling til han fylte 91 år. I museets samling finnes en bemerkelsesverdig kuriositet som er knyttet nettopp til Aaser og hans dr. grad. Det dreier seg om en gullring som viser et relieff av en lyre. Ved henvisning til Museum for universitets- og vitenskapshistorie, Universitetet i Oslo har vi fått opplyst at slike ringer ble benyttet som en del av doktorgradsseremoniene i årene etter at den første doktorgraden ble tildelt i 1817. I dag er det ikke bevart noe eksemplar av ringer fra denne perioden. I flere tiår på midten av 1800-tallet ble det ikke avlagt doktorgrader ved universitetet, tradisjoner døde ut og seremoniene omkring disputasene forsvant. I 1925 ble det imidlertid nedsatt en komité som skulle vurdere en gjenetablering av promosjoner i tråd med internasjonale akademiske seremonier. Dette ble starten på nye tradisjoner ved universitetet. Blant annet ble doktorgradsringer satt i produksjon hos gullsmed Tostrup. Ringene, som måtte bestilles av doktoranden selv, ble imidlertid aldri noen stor suksess, og de er sjeldne i dag (8). Aaser, som disputerte i 1925, må ha vært blant de første som anskaffet seg en slik doktorgradsring.

Referanser:

1. Aaser CS. Gjøddepesten i 1923. Nogen undersøkelser over en infektionssygdom hos gjedden. Oslo 1925. Dr. philos. avh. Universitetet i Oslo.

2. Nor Vet Tidsskr 1925; 37: 369-71.
3. Gjesdal F. Professor dr. philos. Carl Schwensen Aaser. Nor Vet Tidsskr 1984; 96: 61-62.
4. Velle W. Aaser, Carl Schwensen. Norsk biografisk leksikon. 2. utg. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2005.
5. Huitfeldt-Kaas H. Mjøsens fisker og fiskerier. Trondhjem: Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, 1916. (Skrifter, nr. 2).
6. Holt JG, ed. Bergey's manual of Determinative Bacteriology. 9th ed. Baltimore: Williams & Wilkins, 1994.
7. Munthe AC. Seksjonssjef NMBU, Universitetsbiblioteket, Campus Adamstuen. Personlig meddelelse.
8. Johansen BV. Leder, Museum for universitets- og vitenskapshistorie, Universitetet i Oslo. Personlig meddelelse.
9. Schönberg Erken H. Stor kokebok. For større og mindre husholdninger. 11. utgave. Oslo: Aschehoug, 1934.

Trygve T. Poppe, Henning Sørum, Duncan Colquhoun, Kristian Ingebrigtsen

Nye kollegahjelpere inviteres

Har du lyst til å bli kollegahjelper, er det fint om du snarest kontakter sekretariatet i Veterinærforeningen. Trenger du flere opplysninger om ordningen, kan du kontakte en av dagens kollegahjelpere.

Av de fem kollegaene som har vært med i ordningen siden starten, Toralf Metveit, Sigbjørn Gregusson, Mona Dverdal Jansen, Åshild Roaldset og Tor Einar Sparby, ønsker de tre sistnevnte avløsning. Endringene i kollegahjelpsgruppen nå skjer ut fra prinsippet om rullerende deltakelse, og at tre av fem derfor nå trer ut for å slippe til nye. For nærmere opplysninger om ordningen og hvordan den har fungert, kan du kontakte en av de fem kollegahjelperne. Telefonnumre finner du i Norsk veterinærtidsskrift.

Ordningen har fungert bra og mange av våre kollegaer har fått god hjelp og støtte. Sentralstyret vil foreta oppnevning i sitt møte i februar.

Hans Petter Bugge
Generalsekretær

Fakta om Kollegahjelpen:

Veterinærforeningens kollegahjelpsordning har eksistert i noen år, og på Representantskapsmøtet i 2014 ble det fastsatt retningslinjer for ordningen:

§ 1.

Den norske veterinærforening skal ha en gruppe av kollegahjelpere som oppnevnes av sentralstyret.

§ 2.

Gruppen består av tre til fem medlemmer som oppnevnes på basis av egnethet og interesse for oppgavene for en periode på fire år. Det er ønskelig med kontinuitet i gruppen slik at ikke alle medlemmer oppnevnes første gang samtidig. Det er muligheter for reoppnevning. Gruppen velger selv en leder/talsperson.

§ 3.

Kollegahjelpsordningen skal være et lavterskel-tilbud til DNVs medlemmer som har behov for noen å snakke med i vanskelige livssituasjoner. Kollegahjelperne er ikke terapeuter. Ved behov skal det henvises til profesjonell hjelp. Gruppens medlemmer har absolutt taushetsplikt om det de måtte få vite i kraft av sin rolle som kollegahjelper.

§ 4.

Kollegahjelperne skal minst en gang i året samles for å utveksle erfaringer. Gruppens leder møter en gang i året DNVs politiske og administrative ledelse for å rapportere om virksomheten.

Han har det vondt, men kan ikke fortelle hvor...

VetScan AS

**MR egner seg svært godt til undersøkelse
av hjerne, rygg, nakke og ledd.**

Maskinene vi bruker er svært avanserte høytesla MR (1,5 T) som gir bilder av ypperste kvalitet. CT maskinen er en 64-snitts maskin, noe som gir meget detaljerte bilder.

Undersøkelsen gjennomføres av radiograf sammen med veterinær. Bildene avleses av våre erfarne radiologer (Dipl. ECVI / ACVR). Rapport og bilder mottas normalt innen 24 timer (akuttpasienter innen 2 timer).

Oslo:
Bergen:
Stavanger:
Trondheim:
Kristiansand:

Alle hverdager, også kveld og helg
Alle hverdager, også kveld og helg
Ved behov
Ved behov
Ved behov

Nyhet!

**Time på dagen
i Oslo og Bergen**

Se **www.vetscan.no** for mer informasjon
om våre tjenester og påmelding til vårt neste kurs.

E-post: jo@vetscan.no
Tlf.: 988 38 800

St. Blasius av Sebaste – martyr og helgen

St. Blasius, av mange regnet som «vår» helgen, har alltid vært sentral under de viktigste seremoniene ved Norges veterinærhøgskole (NVH), og ved overgang til NMBU-Veterinærhøgskolen, holdes tradisjonen stadig i hevd. Han har imidlertid også stor betydning og viktige oppgaver utenfor den veterinære sfære. For å kaste mer lys over helgenen og om mulig generere ny kunnskap vedrørende hans relasjon til og betydning for dyr, har forfatterne blant annet foretatt nasjonale og internasjonale studiereiser uten stipend.

*Knut Karlberg (kull -67) bar St. Blasius kappe gjennom en epoke på 22 år. Her på visitas i festsalen sammen med Hippi Beingrind.
Foto: E. Rudi*

St. Blasius og Norges veterinærhøgskole

St. Blasius er hovedperson og leder av promosjonen, og alle veterinærer og dyrepleiere utdannet i Norge har følt hans nærvær under høytidelighetene ved immatrikulering og eksmatrikulering. De fleste seremoniene hvor helgenen er til stede, finner sted i Festsalen hvor han også pryder et vakkert veggteppe. Nettopp dette teppet er utgangspunktet for å forstå bakgrunnen for vår nasjonale fortelling om St. Blasius inntreden i den veterinærmedisinske tradisjon.

Veterinærfruenes forening og teppet i Festsalen.

Vi går tilbake til 1937, den gang da NVHs tradisjoner ennå var i støpeskjeen. Veterinærfruenes forening ble stiftet dette året. Den ble raskt en viktig del av det sosiale miljøet ved høgskolen, og satte sitt visuelle preg på institusjonen ved å bidra med utsmykning. Ett iøynefallende og sentralt bidrag i så måte er teppet i Festsalen hvor St. Blasius er avbildet omgitt av dyr, ville og tamme, pattedyr så vel som fugler. Fisk mangler dog – det er en tid for alt. Ideen til å få laget et billedteppe skal ha blitt unnfanget av fru Wirstad, mens fru Holth tilskrives ideen til motivet. Ingen av veterinærfruenes visste imidlertid hvordan St. Blasius så ut, men det hadde kommet dem for øre at han var å finne i en kirke i Dubrovnik. Resolutt skal derfor fru Holth ha fattet beslutningen om å dra dit på studietur. Hun så gjorde, og returnerte med et bilde av helgenen. Dette ble grunnlaget for utformingen av motivet som ble tegnet av Frøydis Haavardsholm, og farging og veving ble derpå utført av Karen Prestgard. Teppet var ferdig i 1941, men ble først overlevert etter frigjøringen i 1945. I den mellomliggende perioden ble det for en tid oppbevart ved Kunstindustrimuseet og mot slutten av krigen i hovedbygningens kjeller, NVH. Teppets motiv har tjent som mal for NVHs og Den norske veterinærforenings logoer, og likeledes for ordenen Hippi Sylvsko. Kanskje viktigst er imidlertid at teppet spilte en helt avgjørende rolle i utviklingen av tradisjonene ved høgskolen.

Det vakre veggteppet i Festsalen viser St. Blasius omgitt av dyr. Bemerk tilstedeværelsen av fugler i bildet.
Foto: K Bry

Egils drømmesyn

Det hadde seg slik at Egil Harald Tveit (1917-1975), ble opptatt ved høgskolen i 1940. Han skulle bli idéskaper for de fleste tradisjonene ved NVH og stifter av Ordenskollegiet. Det fortelles at Egil henimot slutten av et lystig lag i Messa plutselig ble overveldet av utferds-trang, og at han forvillet seg ned i hovedbygningens kjeller hvor teppet befant seg. Her falt han i søvn og fikk et drømmesyn hvor St. Blasius steg ut av teppet, løftet staven og talte til ham. Åpenbaringen gjorde et skjellsettende inntrykk på Egil, og ettersom tildragelsen var grunnleggende for etableringen av våre høytids-tradisjoner, velger vi å gjengi helgenens tale i sin helhet, slik den står å lese i Soga, ordsatt av Olav R Skjemtar-skald (alias Olav Lyngset, kull -57):

Personer som har båret St. Blasius kappe

Hans Fredrik Wirstad, kull -16 (KVL – Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole)
Per Oluf Gjestvang, kull -35
Odd Skjerven, kull -39
Erik Otto Dahlmann, kull -41
Reidar Birkeland, kull -50
Olav Lyngset, kull -57
Hallstein Grønstøl, kull -59
Terje Braut, kull -62
Egil Ole Øen, kull -63
Knut Karlberg, kull -67
Tore Sivertsen, kull -69
Tore Kvam, kull -83
Anne Storset, kull -85
Erling Olaf Koppang, kull -86

Høyr du Egil Tveit, du Egil fra Hardangfjorden, du som i ettertid skal få tilnamnet Storskald, høyr du kva eg har å fortelja og legg deg desse orda noggrant på minnet. Du har funne godhug for HIPPIUS og mitt åsyn. Or duld i har HIPPIUS og eg sett den vokster og framgang arbeidet på garden har hatt. Jamvel i desse trengsels-tider er der god og gagnleg verksemd i gang. No vil HIPPIUS det slik at HAN ynskjer at HAN SJØLV og eg skal synberast for dei som held til på garden. HIPPIUS vil syna seg fra for gjætarane to gonger. Fyrste gongen skal vera når dei redde og ukunnige kjem til læresætet. HAN vil då som jarteikn gjera skir drykk raud som blod, som teikn på SI makt, og signa dei rådvile gjætarane og føre dei på rett veg. Den andre gongen skal vera ved uttent læretid. Jarteikn vil dei då ikkje trenga, men til skir drykk og signing vil dei alltid ha trong, også som reiuge og dugande Sveinar i slit og strid for dyr i naud og nott.

Dei ord som skal brukast ved desse hendingane Egil, vil du finna på dette skinnbrevet. HIPPIUS og eg er også kjende med at Geirr Toneskald, bror din, har ein uvanleg givnad med tonar som her høver seg. Han har alt rita tonerunene, og du vil når den tid kjem, sjølv vita kva tonar som høver.

HIPPIUS eller HIPPI BEINGRIND vil du finna på Beinsamlingsstova i andre høgda her i Storaskålen. Du treng berre å snakka med Trygve frå Myravollen so vil han visa deg den rette. HIPPIUS skal berast på eit brett av høveleg storleik og med et kjerteljos på ein stake i kvar ende av brettet.

Ta godt vare på skinnbrevet, Egil, og gjer tinga noggrant slik som ord og ritingar seier. Du er ein utvald i desse salar, og du vil bli hugsa for dette so lenge det

kjem nye gjætarar til Lærestolen attom Fåvitsbakken.

«Med desse orda gav St. Blasius Egil skinnbrevet med runene og kvarv so attende inn i biletteppet. Egil som hadde vore litt øren før han fell i svevn, var ennå meir øren då han no vakna med skinnbrevet i handa. Han stakk skinnbrevet innafor skjorta og tutla seg heim. Dette fekk han grunna på i morgon.»

Slik står det skrevet i sagaen, og dette er bakgrunnen for seremoniene under immatrikulering og eksamatrikulering. Når en i ettertid ser hva Egils drømmesyn har gitt opphav til av tradisjoner og kultur ved NVH, virker det ikke urimelig å anta at hans nedstiging i kjelleren var tilskyndet av en styrelse heller enn at den skjedde i villelse.

St. Blasius helgenhistorie

Som nevnt innledningsvis, har St. Blasius også helgenfunksjoner utenfor den veterinære sfære, og han er skytshelgen for en rekke yrkesgrupper, blant annet leger, bakere, musikanter, bygningsarbeidere, hattemakere og snekkere, for å nevne noen. Når det gjelder helgenens forhold til og befatning med dyr, er det tilsynelatende sparsomt med overleverte beretninger, og de som finnes, refererer seg hovedsakelig til ville dyr. Hverken fugl eller fisk finnes omtalt i disse legendene.

St. Blasius var ikke nevnt i den eldste versjonen av det såkalte Martyrologium Hieronymianum, men nevnes i de europeiske martyrologiene fra 800-tallet. Ettersom Blasius døde på 300-tallet, er nedtegnelsene om ham overleveringer basert på såkalte legendariske akter og ikke historiske fakta. Slik er det uttrykt i den katolske kirkes kildemateriale: «..vi vet ingenting med sikkerhet om ham, ikke en gang noe troverdig..». Legenden forteller at han var sønn av rike og adelige foreldre og at han var lege før han ble vigslet til biskop av Sebaste i Armenia. Han skal ha lidd martyrdøden omkring 316 under keiser Licinius (307-24) som var Konstatin Is medkeiser og hersker over Romerrikets østlige provinser. Omkring 315 foregikk det heftige og grusomme kristenforfølgelser i Armenia, og biskopen søkte tilflukt i en hule utenfor Sebaste. Hit skal det ha kommet ville dyr til ham for å bli helbredet og velsignet. Han ble imidlertid oppdaget og pågrepet av jegerne til guvernør Agricola av Kappadokia som var på jakt for å fange ville dyr til underholdning i amfiteatrene. Da de så hvor tamme dyrene var rundt Blasius, tiltrodde de ham trolldomsevner og brakte ham til guvernøren. Her fikk han krav om å oppgi sin kristne tro, men Blasius nektet, ble fengslet og utsatt for forskjellige former for tortur før han til slutt ble halshugd. Ifølge Martyrologium Romanum er 3. februar hans dødsdag.

St. Blasius skulle bli en av de mest populære helgener i middelalderen, både i Øst- og Vest-Europa. Hvorfor vites ikke med sikkerhet, men en av grun-

nene som angis, er at han ifølge legenden var lege og at flere vidunderkurer var tilskrevet ham. Således ble han særlig anropt ved menneskers og dyrs sykdom, og et stort antall kirker ble vigslet ham, særlig i Tyskland. Mange kirker påberopte seg også å være i besittelse av relikvier etter ham, og i Canterbury i England skal det ha skjedd flere mirakler ved St. Blasius skrin. Også Dubrovnik i Kroatia har en kirke viet St. Blasius som ble reist i 1715. Det var nok denne kirken veterinærfruen tenkte på da de i 1937 vurderte motiv for billedteppet. St. Blasius er imidlertid ikke kun representert med en kirke i Dubrovnik. Spredt omkring i byen finnes flere hundre statuer av helgenen, og i den gamle bymuren er det innfelt en vaktstom St. Blasius på ethvert hjørne. For å forstå bakgrunnen for hans omfattende tilstedeværelse i Dubrovnik må vi helt tilbake til året 971. På denne tiden var som kjent Venezia en mektig bystat med stor flåte, utstrakt handel og tallrike besittelser i det østlige Middelhavet. Natten mellom 2. og 3. februar dette året lå en rekke venetianske skip for anker utenfor Dubrovnik, angivelig for å proviantere for ferd østover. Selvsamme natt vandret en prest ved navn Stojko opp til St. Stefans kirke. Her fant han dørene vidåpne, hvilket var ureglementert og høyst mistenkelig. Vel inne i kirken møtte han en gammel gråhåret mann med en gudommelig utstråling. Den gamle bad Stojka varsle byrådet om at venetianerne hadde planlagt å innta byen ved et overraskelsesangrep. Når Stojko spurte om mannens navn, var svaret Blasius.

En av skulpturene av St. Blasius som vokter bymuren i Dubrovnik. To fugler har fredelig tilhold på gesimsen over helgenen.
Foto: TE Horsberg

Stojko alarmerte byrådet som sporenstreks stengte samtlige byporter og bemannet festningsmurene. Da venetianerne så dette, hevet de anker, heiste seil og for i østerled. Siden denne dag har St. Blasius vært skyts-helgen for Dubrovnik og allerede i 972 (Ifølge UNESCO går tradisjonen tilbake til 1190) startet en årviss feiring av helgenen, en tradisjon som stadig er høyst levende. Hver 3. februar slås samtlige byporter opp og St. Blasius feires med stor festivitas. Høydepunktet er en messe i St. Blasius-kirken hvoretter det går en prosessjon gjennom gatene i gamlebyen. Festivalen ble i 2009 plassert på UNESCOs liste over verdens immaterielle kulturarv (Intangible Cultural Heritage - ICH). Om man skulle ville valfarte hit, er man i stort og godt selskap ettersom festivalen trekker deltakere fra hele verden.

Forfatterne har fulgt fru Holths fotspor til Dubrovnik og forevige én av de mange skulpturene av St. Blasius som er innfelt i bymuren. På en gesims like over helgenen ser vi en due og en rovfugl - ung riktignok, men likefullt en rovfugl - i skjønn forening. Duen pusser sin fjærdrakt tilsynelatende uanfektet av rovfuglens nærvær, og sistnevnte synes med oppriktig vennlighet å ville søke kontakt med byttedyret. Som tidligere nevnt, er St. Blasius befatning med dyr relativt sparsomt forankret i overleverte fortellinger og skrifter, og så langt forfatterne kjenner til, nevnes ingen fuglearter i hans legender. Vår observasjon utvider dermed dokumentasjonsgrunnlaget for helgenens virkeområde til også å omfatte fugl. Videre vil vi i denne sammenhengen fremheve at det er avbildet flere fugler på teppet i Festsalen, noe som indikerer at dets idé- og håndverksskapere har vært forut for sin tid.

St. Blasius kirkehistorie i Norge

St. Blasius minnedag finnes avmerket på den norske primstaven den 3. februar, og kalles der for «blåsmesse-dag». I Norden feires imidlertid også Nordens apostel, den hellige Ansgar, på denne dag, og siden hans dag er påbudt minnedag, er nok St. Blasius kommet litt i bakgrunnen her til lands.

Også to kirker i Norge har vært viet ham, én kirke i Skåbu og én i Volbu. Kirken i Skåbu i Gudbrandsdalen ble revet på 1700-tallet, mens Volbu stavkyrkje i Valdres, som trolig ble reist på midten av 1100-tallet, ble revet omkring 1830 da den nåværende kirken ble bygget. I følge arkeologiske undersøkelser og muntlige

*Øverst: Volbu kirke sommerstid. I porten Ingrid Landmark, Norsk veterinærmedisinsk museums trofaste registrator gjennom mange år.
Foto: H Knutsen*

*Alterforstykket i Volbu kirke ble trolig malt på 1300-tallet og skriver seg fra den gamle stavkirken. St. Blasius med hyrdestav sentralt i bildets nedre halvdel.
Foto: K Ingebrigtsen*

kilder skal Volbu stavkyrkje ha liknet svært på Borgund stavkirke. Omkring 1940 ble gulvet i «nykirken» skiftet ut, og det ble da funnet materialer fra den opprinnelige kirken. Denne «gjenbruken» ble sannsynliggjort ved spor og merker i materialene og antakelsen er senere verifisert ved bruk av dendrokronologiske undersøkelser for aldersbestemmelse. Materialene ble behørig tatt vare på og registrert av riksantikvaren. Da så bårhuset ble utvidet på midten av 1990-tallet, ble de betryggende lagret der, og utgjør i dag del av en absolutt severdig utstilling om stavkirkens historie som forvaltes av Valdres Folkemuseum.

Foruten opphavelig trevirke i kirkemuseet, må nevnes at alterforstykket (antemensalet) fra stavkirken befinner seg i dagens kirke. Det ble trolig malt på 1300-tallet og vier St. Blasius en sentral plass. Dette skal være det best bevarte middelalder-antemensalet i Norge, og det har vært på utstilling blant annet i Stockholm og Paris. Forfatterne har, naturlig nok, også vært på studietur til Volbu og ble her mottatt og vist rundt av en meget imøtekommende, kunnskapsrik og forståelsesfull sokneprest. Uten at vi vil oppfordre til noen pilegrims-vandring til Volbu, ga utferden slikt et bemerkelsesverdig minne at vi vil anbefale dem som måtte befinne seg i traktene, å avlegge kirken og museet et besøk.

Konklusjon

De nasjonale og internasjonale forskningsutfordrene forfatterne har foretatt, har bidratt til å komplettere bildet av «vår» kjære helgen. Dessuten er det generert ny kunnskap om helgenens forhold til dyr, ved at hans tilstedeværelse åpenbart kan underlette sameksistensen mellom byttedyr (due) og predatorer (rovfugl), slik det her er dokumentert ved fredfullt samvær på en gesims i Dubrovnik.

**Kristian Ingebrigtsen, Tor Einar Horsberg og
Knut Karlberg**

Kilder

1. Birkeland H. Veterinærfruenes forening. Norsk Veterinærhistorisk Selskap Årbok 2008: 128-32.
2. Lyngset O. Soga om Hippius sitt læresetet attom Fåvitsbakken. Oslo 1985.
3. Lyngset O. Soga om Hippius og St. Blasius. Oslo 1995.
4. Tradisjonane på Adamstua. Collegium Ordinis Scholae Veterinariae Norvegiae, Oslo 2011.
5. Børsheim TL. Soga om Hippius sitt læresetet attom Fåvitsbakken. Nor Vet Tidsskr 2011; 123: 176-7.
6. Volbu stavkyrkje om lag 1250-1830. Hefte med utstillingstekst. Valdres Folkemuseum 1998.
7. Den katolske kirkes helgener. <http://www.katolsk.no/biografier/historiske/helgener> (11.11.2014)
8. St. Blaise. Catholic encyclopedia. <http://www.newadvent.org/cathen/02592a.htm> (11.11.2014)
9. UNESCO. Festivity of Saint Blaise, the patron of Dubrovnik. <http://www.unesco.org/culture/ich/en/RL/00232> (11.11.2014)

Vetmedin vet. «Boehringer Ingelheim Danmark A/S»

Hjertestimulerende middel. ATCvet-nr.: QC-01CE90 **TYGGETABLETTER 1,25 mg, 5 mg og 10 mg til hund:** Hver tyggetablett inneh.: Pimobendan 1,25 mg, resp. 5 mg og 10 mg, vannfri sitronsyre, maissstivelse, laktosemonohydrat, povidon, krysskaramellnatrium, syntetisk oksekjøttaroma, kolloidal vannfri silika, magnesiumstearat. Med delestrek. **Indikasjoner:** Behandling av hund med kongestiv herteinsuffisiens som skyldes dilatert kardiomyopati eller klaffeinsuffisiens (mitral og/eller trikuspidal tilbakestrømning). **Kontraindikasjoner:** Skal ikke brukes ved hypertrofisk kardiomyopati, kliniske tilstander der en økning i minuttvolumet ikke er mulig pga. funksjonelle eller anatomiske årsaker (f.eks. aortastenose). Pimobendan metaboliseres hovedsakelig i leveren og bør ikke gis til hunder med alvorlig nedsatt leverfunksjon. **Bivirkninger:** Moderat positiv kronotrop effekt og oppkast kan i sjeldne tilfeller forekomme. Disse bivirkningene er doseavhengige og kan unngås ved dosereduksjon. Det er i enkelte tilfeller observert symptomer på manglende koordinasjon, lett eksitert atferd eller letargi, nedsatt appetitt, forbigående utilpasshet. I sjeldne tilfeller er forbigående diaré, anoreksi eller apati observert. Symptomene er sett, særlig ved behandlingssopstart. I sjeldne tilfeller er innvirkning på primærhemostase (med symptomer som pettekier på slimhinnen, subkutane blødninger) observert. Disse symptomene forsvinner når behandlingen avsluttes. I sjeldne tilfeller er økning i mitralklaffregurgitasjon observert ved vedvarende behandling hos hunder med mitralklaffsykdom. **Forsiktighetsregler:** Blodsukkernivået bør testes regelmessig hos hunder med diabetes mellitus. Overvåkning av hjertes funksjon og morfologi anbefales. Ved utilsiktet inntak, søk straks legehjelp og vis legen pakningsvedlegget eller etiketten. Vask hendene etter bruk. Råd til leger: Utilsiktet inntak, særlig hos barn, kan gi takykardi, ortostatisk hypotensjon, ansiktsrødme og hodepine. **Interaksjoner:** Ingen interaksjon med hjerteglykosidet strofantin. Samtidig bruk av verapamil, diltiazem og propranolol svekker virkningen av pimobendan. **Drekthet/Laktasjon:** Studier har vist tegn på maternal toksisitet og embryotoksisk effekt ved høye doser. Utskilles i melk. Det er ikke gjort undersøkelser der preparatet er brukt til drektige eller lakterende tisper, og preparatet anses ikke relevant for avlstisper. **Dosering:** 0,2-0,6 mg/kg kroppsvekt fordelt på 2 daglige doser. Den foretrukne daglige dosen er 0,5 mg/kg kroppsvekt fordelt på 2 daglige doser (0,25 mg/kg kroppsvekt hver). Dosen gis med 12 timers mellomrom ca. 1 time før fôring. Preparatet kan kombineres med diuretisk behandling som f.eks. furosemid. **Administrering:** Tyggetablettene kan deles for nøyaktig dosering iht. kroppsvekt. **Overdosering/Forgiftning:** Ved overdose, kan en positiv kronotrop effekt og oppkast forekomme. I denne situasjonen bør dosen reduseres og egnet symptomatisk behandling iverksettes. Ved langvarig eksponering (6 måneder) av friske beaglehunder ved 3 og 5 ganger anbefalt dose, ble mitralklaffen fortykket og hypertrofi av venstre hjertekammer observert hos noen hunder. Se Giftinformasjonens og NMBU Veterinærhøgskolens anbefalinger for hund og katt QC01C E90 side d. **Oppbevaring og holdbarhet:** Tyggetabletter: Oppbevares <25°C. Beholderen holdes lukket for å beskytte mot fuktighet. **Pakninger: Tyggetabletter: 1,25 mg: Til hund: 50 stk. (boks). 5 mg: Til hund: 50 stk. (boks). 10 mg: Til hund: 50 stk. (boks). Utleveringsgruppe: C.** For fullstendig preparatomtale (SPC), se www.legemiddelverket.no

vet2edin®
pimobendan

Jippi ...

... nå kan du også
få en tyggetablett
som smaker godt!

VI LANSERER EN DELBAR
10 MG TYGGETABLETT
FOR DE STØRRE HUNDENE.

5 mg kapsel utgår.

Nå behøver du som veterinær ikke lengre inngå ett kompromiss når du velger tablettstyrke av VETMEDIN® VET (pimobendan). For de små hundene finnes 1,25 mg tyggetabletter, for de mellomstore 5 mg, og nå, for de største hundene, 10 mg tyggetabletter. Den nye tyggetabletten kan dessuten deles, hvilket innebærer at den kan forskrives til alle større hunder som i dag står på 5 mg kapslar (som utgår fra vårt sortimentet) eller 5 mg tyggetabletter.

NYHET!

LEGEMIDDELNYTT

Ikke bruk Milbemax® tabletter formulert til katt mot nesemidd hos hund

VETLIS har tidligere informert om at Milbemax® tabletter/tyggetabletter kan brukes som et alternativ til Interceptor® tabletter ved behandling mot nesemidd hos hund (Norsk Veterinærtidsskrift nr. 1, 2014, s 41). Bakgrunnen for dette er problemer med produksjonen av Interceptor®, men preparatet vil ifølge produsenten være på markedet igjen i løpet av 2015. Det finnes ingen andre preparater enn Interceptor® på markedet som har indikasjonen behandling mot nesemidd.

Midlertidig anbefaling

Milbemax® inneholder i tillegg til milbemycin oksim også prazikvantel. Det er i utgangspunktet ikke en ønsket situasjon å bruke et kombinasjonspreparat hvor det ene innholdsstoffet ikke er nødvendig for behandlingen, men i og med at Interceptor® snart vil være tilbake på markedet, er dette akseptabelt.

Avvikende styrke

Det viser seg nå at en del veterinærer utsteder resept på Milbemax® tabletter 16 mg/40 mg til katt til behandling mot nesemidd hos hund. Denne formuleringen har et annet forhold mellom milbemycin oksim og prazikvantel (16/40) enn preparatene som er markedsført til hund (12,5/125). Prazikvantel-innholdet i hundepreparatene er altså mye høyere i forhold til mengden milbemycin oksim. Ved bruk av kattepreparatet til hund vil en få en underdosering av prazikvantel, noe som er uheldig med tanke på resistensutvikling hos eventuell bendelorm hos hundene. Det anses som veldig viktig å unngå utvikling av resistens mot prazikvantel, som er et viktig middel mot bendelorm. Veterinærer oppfordres derfor til å benytte formuleringer av Milbemax® som er markedsførte til hund.

Dosering

Milbemax® doseres basert på innhold av milbemycin oksim i doseringen 0,5 – 1 mg/kg tre ganger med en ukes mellomrom. Tablettene kan deles for å oppnå en nøyaktig dosering. Tyggetablettene skal ikke deles (ujevn fordeling av virkestoffet i tyggetabletten). www.vetlis.no.

Vurderer du å bruke autogenvaksine?

En autogenvaksine kan være et alternativ dersom det ikke finnes en egnet vaksine med markedsførings-tillatelse i Norge eller andre EØS-land. Du må søke om spesielt godkjenningfritak for autogenvaksine. Søknaden må være godt begrunnet og skal bl.a. inneholde relevant sykdomshistorie og vaksinasjonshistorie. Det tar tid å vurdere alle forhold rundt en ny autogenvaksine, så beregn god tid på prosessen. Du må selv følge opp at Legemiddelverket får nødvendig dokumentasjon, også fra vaksineprodusenten.

Vær også klar over følgende

- Vi tillater ikke virusvaksiner
- Vi tillater ikke levende vaksiner
- Det aktuelle isolatet må være tilstrekkelig karakterisert
- Vaksinen må produseres av en godkjent produsent
- Legemiddelverket må vurdere dokumentasjon for den enkelte vaksinen
- Du må avklare at Mattilsynet aksepterer bruk av vaksinen

www.legemiddelverket.no.

Søknader om spesielt godkjenningfritak

Legemiddelverket ber om at alle som søker om spesielt godkjenningfritak for preparater uten markedsførings-tillatelse i Norge, går inn på legemiddelverket.no og gjøre seg kjent med gjeldende informasjon for utfylling av søknader.

Begrunnelse

God medisinsk begrunnelse er vesentlig, og Legemiddelverket tar utgangspunkt i «kaskaden» ved vurdering av søknader (forskrift om bruk av legemidler til dyr, §§ 4 og 5). Det er derfor ikke en tilstrekkelig begrunnelse at «tilsvarende preparat/virkestoff ikke er på markedet i Norge», dersom et annet preparat/virkestoff er godkjent til den angitte indikasjonen. Husk å fylle ut alle felter.

Telefon og fax

Søknad via faks eller epost aksepteres bare etter avtale og bare i reelle hastesituasjoner. Husk original underskrift (ikke kopi/skannede dokumenter). www.legemiddelverket.no.

Statens legemiddelverk
Norwegian Medicines Agency

En lignelse

Høsemidd (*Dermanyssus gallinarum*) er vår vanligst forekommende blodsugende parasitt i fjørfeholdet, særlig i verpehønsbesetninger, og utgjør et betydelig problem. Midd forårsaker anemi, stress, redusert eggproduksjon og generell uro og bidrar til dårlig helse, redusert velferd, og redusert produktivitet.

Midden finnes naturlig forekommende hos mange ville fuglearter, men er et alvorlig problem først og fremst i store monokulturer som for eksempel verpehønsbesetninger. For å holde middbestanden nede benyttes ulike behandlingsstrategier, særlig oppvarming av tomme hønsesus (midden dør ved 45 °C i 3 timer) og kjemisk behandling, først og fremst organofosfater og pyrethroider. Resistensutvikling hos midd er vanlig, hvilket innebærer at nye medikamenter må tas i bruk for å holde problemet i sjakk.

Som et miljøvennlig ikke-kjemisk behandlingsalternativ har man i den senere tid begynt å benytte såkalte rensefugler for å holde middbestanden i sjakk i hønsesusene. Det er vist i en rekke forsøk at flere småfuglearter kan være aktuelle for å beite på midden og de holder på denne måten denne plagsomme parasitten i sjakk uten bruk av termisk eller kjemisk behandling. Eksempler på gode rensefugler er for eksempel trekkfugler som linerle, løvsanger og sanglerke. Stasjonære fugler som granmeis har også vært forsøkt, men disse er svært lite varmetolerante og stryker vanligvis med i løpet av kort tid i de varme hønsesusene. Synantropiske fugler som gråspurv og pilfink er på sett og vis semidomestiserte gjennom sin nære tilknytning til mennesker og trives godt sammen med høns. De er imidlertid lite effektive til å spise midd og har den leie

Eksempel på rensefugl: Granmeis (*Poecile montanus*). Foto: Trygve T. Poppe

uvanen at de ofte hakker ut øynene på hønsene.

Svært mange eggprodusenter i Norge er i disse dager i ferd med å gå over til bruk av rensefugl og har på den måten unngått kostbare og arbeidskrevende behandlinger med mere tradisjonelle metoder.

Tidligere ble rensefugl fanget bare i nærområdet, men den store etterspørselen har medført at slike fugler nå fanges i hele utbredelsesområdet for artene og sendes de ulike destinasjoner. Ikke minst har fuglefangere i kriserammede Hellas funnet en fin bi-inntekt i å fange trekkfugler som følger den østlige migrasjonsruten nordover til hekkeplassene. Trekkfuglene lar seg lett fange i store garn eller nett på de store slettene i Khalkidhikiregionen under trekket vår og høst, de samles deretter i store aviaries og sendes i kasser i godt ventilerte trailere til bestemmelsesstedet.

I Italia er bruk av tradisjonelle limpinner mye brukt i fangsten, men mange fugl skades under fangsten slik at fangerene bokstavelig talt «går på limpinnen» og fortjenesten blir dårlig. Noen gründere har etter hvert også startet med kommersielt oppdrett av slike fugler for salg til fjørbesetninger. Det er vanlig at det inngås avtaler om «etterfylling» da dødeligheten på slike rensefugler er høy, både under transport og i bruk i besetningene. Det er ikke uvanlig med dødelighet på opp mot 40 % på rensefugl fra fangst til utslakting av verpehønsene. Dødeligheten skyldes dels dårlig tilpassing til et totalt fremmed miljø, stress og flere lidelser av infeksiøs karakter. Idiopatisk katarakt («grå stær») opptrer svært hyppig hos løvsanger som benyttes som rensefugl.

Ved avsluttet verpeperiode og nedslakting av hønsene benyttes ulike strategier for å ta hånd om rensefuglene. Slik fugl kan naturligvis ikke slippes ut i det fri da de vil utgjøre en betydelig trussel for biotopen de settes ut i og de vil dessuten bli et svært lett bytte for rovfugl i området. De som ikke har strøket med i stresset i forbindelse med nedslakting, blir derfor vanligvis samlet inn og destruert.

Mange dyrevernorganisasjoner, WWF, Naturvernforbundet og Norsk Ornitologisk forening har reagert på denne praksisen og pekt på høy dødelighet, elendig velferd og likhetstrekk med tradisjonell slavehandel. Mange lokalaviser påpeker bortimot totalt fravær av fuglesang om våren og sommeren og avisa «Fjelljom» på Røros har påpekt at myggplagen om sommeren har økt merkbart etter at de insektspisende trekkfuglene forsvant. Fjørfe næringen på sin side hevder imidlertid at gevinsten ved slik bruk er så stor at den rettferdiggjør den dårlige velferden og dødeligheten hos rensefuglene. Det settes dessuten opp kunstige trær i plast som miljøberikelse og små fuglehus inne i hønsehusene gir rensefuglene tilgang til refugier der de kan trekke seg tilbake mellom slagene.

Uten rot i virkelighetens verden?

Den intelligente leser skjønner naturligvis at ovenstående er rent tøv uten rot i virkelighetens verden. Ingen seriøse aktører ville finne på å fange småfugl til slik bruk og utsette dem for det utvilsomme stress det må representere å bli satt ut i et totalt fremmed miljø dominert av en annen og langt større art. Vi må gå ut i fra at dyrevernorganisasjoner og myndigheter ganske umiddelbart ville ha grepet inn hvis kunnskapen om dårlig velferd, bestandsdesimering og høy dødelighet kom allmennheten for øre. Mattilsynet ville trolig også hatt store innsigelser mot denne type transport av potensielt smitteførende levende biologisk materiale over store avstander og over landegrensene.

Som en avrundning av denne lignelsen kan vi jo overlate til leseren å lete etter mulige paralleller i virkelighets verden, for eksempel i fiskeoppdrettsnæringen der rensefisk benyttes i stort omfang for å holde bestanden av lakselus i sjakk etter de samme prinsipper som skissert fra fuglenes verden ovenfor. Lov om dyrevelferd fra 2010 slår fast at fisk er dyr på linje med pattedyr og fugl og har egenverdi på lik linje med disse. Det kan være en nyttig øvelse å utfordre egne etiske holdninger i en slik sammenlignende studie.

Trygve T. Poppe

Veterinær/professor
NMBU Veterinærhøgskolen

Nerfasin vet.

20 mg/ml

Injeksjonsvæske med xylasin

Sedasjon og premedisinering i kombinasjon med et anestesimiddel
til kveg, hester, hunder og katter

INDIKASJON:

Injeksjonsanalgetikum tilhørende gruppen $\alpha 2$ -agonister.
Brukes til sedering eller premedisinering i kombinasjon med
anestetikum.

AKTIV SUBSTANS:

Xylazin (som hydroklorid)
Nerfasin 20 mg/ml (2%) till til kveg, hester, hunder og katter

DOSERING:

- Hest: 0,6-1 mg xylazin i.v. pr. kg. (3-5 ml produkt pr. 100 kg).
- Kveg: 0,05-0,3 mg xylazin i.m. pr. kg. / 0,016-0,1 mg xylazin pr. kg i.v.
- Hund: 0,5-3 mg xylazin i.m. pr. kg
- Katt: 0,5-1 mg xylazin i.m./s.c. pr. kg

Xylazinets effekt kan motvirkes av $\alpha 2$ -adrenerge
antagonister.

FORPAKNING: 1 x 25 ml

Nerfasin vet. 20 mg/ml, injeksjonsløsning for kveg, hester, hunder og katter. Xylazin (som hydroklorid). Indikasjon(er): Sedasjon. Premedisinering i kombinasjon med et anestesimiddel. Dosering: Hest 0,6-1 mg/kg i.v. Kveg: 0,03 - 0,5 mg/kg im eller 0,016 - 0,1 mg/kg i.v. Hund: 0,5 - 3 mg/kg im. Katt: 0,5 - 1 mg/kg im/sc. Farmakoterapeutisk gruppe: hypnotikum og sedativum ATC vet-kode: QN05CM92. For mer informasjon se www.felleskatalogen.no og www.virbac.no

Shimaa Elsayed Mohammed Ali

Telefon: +201120467717/ +20223688697

E-post: shimaakhalifa2003@yahoo.com

Saprolegnia – terapeutiske aspekter og biofilmdannelse

Infeksjon med eggsporesoppen *Saprolegnia* er årsak til store økonomiske tap i oppdrettsanlegg og klekkerier over hele verden. *Saprolegnia* som er etablert i biofilm er vanskeligere å behandle enn når den er fritt i vannet. Siden malakittgrønt ble forbudt i akvakultur i 2000 har det vært behov for å finne et effektivt alternativ. Borsyre kan ha potensiale som forebyggende og terapeutisk middel mot saprolegniose.

Infeksjon med eggsporesoppen *Saprolegnia* er den vanligste soppinfeksjonen hos ferskvannsfisk. I intensivt oppdrett vil høy fisketetthet gjøre det enklere for ulike sykdomsframkallende mikroorganismer å spre seg. Gode driftsrutiner og gode preventive tiltak er nødvendige for å kontrollere smittsomme sykdommer. Vanligvis er tiltak rettet mot soppen i vannfasen, men infeksjonspresset kan forverres hvis soppen finnes i biofilm. Biofilm er mikrobielle samfunn festet til en overflate.

I doktorgradsarbeidet sitt har Shimaa Ali både sett på *Saprolegnia* sin evne til å danne biofilm og forsket på alternative behandlingsmetoder mot saprolegniose. *Saprolegnia* spp. viste seg å være vanlig i naturlig dannet biofilm, og er også i stand til å danne biofilm i laboratorieforsøk. Shimaa Ali fant også at *Saprolegnia* var i stand til å vokse i biofilm som ble behandlet med malakittgrønt (MG). Disse funnene antyder at kontroll av saprolegniose i oppdrettsanlegg bør omfatte tiltak mot dannelse av biofilm.

Tilgjengelige midler mot *Saprolegnia* har dårligere effekt enn MG. I arbeidet med å finne et alternativ testet Shimaa Ali derfor ut flere aktuelle stoffer. Hun valgte å gå videre med borsyre (BA) som viste seg å ha hemmende effekt på alle utviklingsstadiene av *Saprolegnia*. BAs effektivitet og sikkerhet ble også undersøkt *in vivo*. Stoffet hindret spredning av saprolegniose fra eksperimentelt infiserte døde fiskeegg til levende friske egg, og effekten på plommeseckkyngel var god. Behandlingen reduserte dødeligheten ved et naturlig utbrudd av saprolegniose, og ingen negativ effekt på eggens evne til klekking eller levedyktighet ble registrert. Resultatene tyder på at BA kan være et potensielt middel til forebygging og behandling av saprolegniose i akvakultur.

Både elektronmikroskopi, laserskanningsmikroskopi og fluorosensmikroskopi ble benyttet til studier av BAs virkningsmekanisme. De største forandringene hos *Saprolegnia* som var behandlet med BA var knyttet til mitokondriene. Undersøkelse av BA-behandlede saprolegniasporer viste hemning av kjernedeling og spiring. BA hadde imidlertid ingen effekt på sporemembranen. Konklusjonene er at BA virker hemmende på enzymer i mitokondriene og fører til mitokondrial dysfunksjon.

Forskningen er gjennomført ved Veterinærinstituttet i Oslo og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap.

Veiledere:

Ida Skaar, VI, Øystein Evensen, NMBU og Even Thoen, VI

M.V.Sci. Shimaa Elsayed Mohamed Ali disputerte 16. juni 2014 for graden ph.d. ved NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Campus Adamstuen, over avhandlingen "*Saprolegnia* - therapeutic aspects and biofilm formation"

Personalia:

Shimaa Elsayed Mohammed Ali (født 1979) kommer fra Egypt og arbeider ved the National Research Center i Kairo. Hun var ferdig utdannet som veterinær i 2002 og tok siden en mastergrad i mikrobiologi (2007) ved Cairo University. Hun har vært PhD-student ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Veterinærinstituttet siden 2011.

Kontakt:

Telefon: +201120467717/ +20223688697

E-post: shimaakhalifa2003@yahoo.com

Peter Coetzee

E-post: peter.coetzee@yahoo.com

Ny kunnskap om blåtunge etter studier i cellekultur, mus og geit

Eksperimentelle studier av blåtungevirus i cellekultur og mus har vist at nye virusvarianter kan ha andre sykdomsframkallende egenskaper enn foreldrestammene. Viruset kan også krysse morkaka og infisere foster hos geit.

Peter Coetzee har gjennom doktorgradsarbeidet sitt ved NMBU og universitetet i Pretoria gitt økt kunnskap om grunnleggende forhold hos viruset som forårsaker blåtunge. Blåtunge er en alvorlig virussykdom som særlig rammer storfe og småfe. Sykdommen overføres med insekter.

Sykdommen forekommer tradisjonelt i tempererte strøk, men de siste åra har det vært utbrudd i Europa, også i Norge. Konsekvensene av disse utbruddene var omfattende, og nye forhold ved sykdommen ble avdekket. Både hos sau og storfe ble det påvist at viruset ga fosterinfeksjon, noe som gjorde det mulig for viruset å overvintre i Nord-Europa. Det ble også klart at nye virusvarianter med gensegmenter fra flere stammer sirkulerer i dyrepopulasjonen. Noen av disse var blanding av vaksinstammer og villtyper. Det ga bekymring for om slike nye virus-varianter (reassortanter) kan få egenskaper som gjør dem farligere enn foreldrestammene.

Coetzee undersøkte blåtungevirusets evne til å gi sykdom og krysse morkaka hos fire drektige geiter. De ble eksperimentelt infiserte på dag 62 i drektigheten. Geitene fikk milde symptomer og fem av seks fostre hadde tegn på infeksjon. Virus ble bare påvist hos tre av dem. Dette viser at blåtungeviruset kan krysse morkaka hos geit også, og det åpner muligheten for at geit kan ha betydning for virusets overlevelse gjennom vinteren utenom insektvektoren.

Effekten av genetisk reassortering hos viruset ble først studert i cellekultur. Foreldrevirus og reassortantenes evne til å replikere (kopiere seg selv), indusere celledødelig effekt og forårsake celledød ble undersøkt i Vero celler. Undersøkelsene viste at flere av de reassortantene hadde endrede egenskaper i forhold til foreldrestammene.

De samme foreldrestammene og reassortantene ble så studert i mus. Det ble brukt en såkalt 3-nivå Response Surface Pathway design. Dette er en utradisjonell metode i virologi, som ble valgt ut ifra ønske om å bruke færrest mulig dyr og få best statistisk styrke. Dødelighetstallene viste at flere av de nye virusstammene var mer sykdomsframkallende enn foreldrestammene, også i levende dyr. Sammenligning av funn i cellekultur og musemodell viste dårlig samsvar mellom resultatene. Det var også relativt dårlig samsvar mellom resultatene for foreldrestammene og det som er kjent om deres sykdomsframkallende evne under naturlige forhold hos de naturlige vertsdyra. Overføringsverdi ved studier i celler, andre dyremodeller og vertsdyr er diskutert.

M.Sc. Peter Coetzee disputerte 25. juni 2014 for graden ph.d. på Veterinærhøgskolen ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet over avhandlingen "Bluetongue virus: Experimental studies on viral phenotype, genetic reassortment and transplacental transmission"

Personalia:

Peter Coetzee (f. 1981) har mastergrad i mikrobiologi fra universitetet i Pretoria, Sør-Afrika i 2005. Han har fra 2008-2012 vært kvotestipendiat ved Institutt for produksjonsdyrmedisin, NMBU. Han er nå ansatt som forsker ved veterinærfakultetet ved universitetet i Pretoria. Han vil fortsette i en post.doc-stilling der med videre forskning på blåtunge- og lignende virus i Sør-Afrika med revers genetikk og molekylærepidemiologiske metoder.

Kontakt:

Peter Coetzee, e-post: peter.coetzee@yahoo.com

Maren Knappe-Poindecker

Telefon: 22 59 74 65
Mobil: 41 58 11 09
E-post: marenk@nmbu.no

Smittsomme klauvsykdommer hos storfe og kryss-smitte av fotråte mellom sau og storfe

Forskning har avdekket viktige årsaker til de smittsomme klauvsjukdommene hudbetennelse og hornforråtnelse som er utbredt i Norge. Renere fjøsmiljø og klauvdesinfeksjon kan redusere forekomsten. Studien viste i tillegg at fotråte kan smitte mellom sau og storfe.

Maren Knappe-Poindecker har i sin doktoravhandling undersøkt forekomsten av smittsomme klauvsykdommer og viktige forårsakende bakterier i utvalgte norske melkekubesetninger. Hun har også studert effekten av forbedret renhold og klauvdesinfeksjon ved hjelp av fotbad eller automatisk spyling av klauvene. Videre undersøkte hun om det forekommer kryss-smitte av den hissige typen av fotråtebakterien *Dichelobacter nodosus* mellom sau og storfe.

Forekomsten av smittsomme klauvsykdommer hos melkekyr i Norge har vært lavere og symptomene mildere enn i mange andre europeiske land. Stadig flere løsdriftsfjøs og større besetninger disponerer imidlertid for disse sykdommene. Knappe-Poindeckers avhandling viser at milde hudbetennelser (interdigital dermatitt) forekommer hyppig mens få kyr har alvorlige hudbetennelser digital dermatitt). Snille varianter av *D. nodosus*, som er knyttet til mild hudbetennelse, er utbredt hos både kyr med hudbetennelse og kyr med friske klauver. Bakterien *Treponema* spp., som er viktigst i utviklingen av alvorlige hudbetennelser, ble påvist både hos kyr med milde og alvorlige hudbetennelser, men sjelden hos kyr med friske klauver. Jo skitnere beina til kyrne var, jo større var forekomsten av smittsomme hudbetennelser.

Vi kan konkludere med at både *D. nodosus* og *Treponema* spp., samt dårlig hygiene er involvert i utviklingen av milde hudbetennelser, og at tiltak for å gjøre fjøsmiljøet renere og tørrere vil bidra til å redusere forekomsten av slike sykdommer hos melkekyr.

Desinfeksjon av klauvene med kobbersulfat hadde forbyggende effekt på den smittsomme klauvsykdommen hornforråtnelse. Spyling av klauvene med vann mens kyrne sto i ro hadde ingen positiv effekt på milde hudbetennelser eller hornforråtnelse.

Tidligere ble ikke fotråtebakterier regnet for å smitte mellom sau og storfe, men en studie fra et utbrudd i Norge i 2008 antydte at kryss-smitte forekommer. Knappe-Poindeckers resultater viser at kryss-smitte kan forekomme både ved sambeiting og i kontrollerte forsøk. Kyr som ble smittet med fotråtebakterien ved beitegang sammen med sau fikk milde hudbetennelser, og enkelte kyr beholdt smitten i opptil ti måneder. Storfe kan slik være et reservoar for fotråtebakterien og må betraktes som en mulig smittekilde for sau. Dette er nyttig kunnskap for bekjempelsesprogrammet for fotråte i Norge og har også internasjonal betydning.

Maren Knappe-Poindecker forsvarte avhandlingen «Bovine interdigital dermatitis and heel horn erosion and cross-infection of *Dichelobacter nodosus* between sheep and cattle in Norway» ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet 1. juli 2014.

Personlige opplysninger:

Maren Knappe-Poindecker ble uteksaminert fra Tierärztliche Hochschule Hannover i 2009. Etter ett år i praksis begynte hun i 2010 som stipendiat ved Norges veterinærhøgskole.

Kontakt:

Telefon: 22 59 74 65
Mobil: 41 58 11 09
E-post: marenk@nmbu.no

SLANKE DYR, SUNNNE DYR

Ved behandling av fedme er **Satiety** fôret som vitenskapelig bevist gir:

1. Effektivt vekttap ^{1,2}
2. Redusert tigging ^{2,3}
3. Opprettholdt muskelmasse ¹
4. Forbedret livskvalitet ⁶
5. Stabilisering av vekten ^{4,5}

1. German AJ et al. A high protein, high fibre diet improves weight loss in obese dogs. The Veterinary Journal 183 (2010) 294–297. 2. Bissot T et al. Novel dietary strategies can improve the outcome of weight loss programmes in obese client-owned cats. Journal of Feline Medicine and Surgery (2010) 12, 104–112. 3. Weber M, Bissot T, Servet E, Sergheraert R, Biourge V, and German AJ. A high protein, high fiber diet designed for weight loss improves satiety in dogs. J Vet Intern Med 2007;21:1203–1208. 4. German AJ et al. Low-maintenance energy requirements of obese dogs after weight loss. British Journal of Nutrition (2011), 106, S93–S96. 5. German AJ et al. Long term follow-up after weight management in obese dogs: The role of diet in preventing regain. The Veterinary Journal, May 2011. 6. German AJ, Holden SL, Wiseman-Orr ML, Reid J, Nolan AM, Biourge V, Morris PJ, Scott EM. Quality of life is reduced in obese dogs but improves after successful weight loss. The Veterinary Journal. 2012 Jun;192 (3):428–34.

Studentenes syn på fiskevelferd

Som sisteårs veterinærstudenter på differensieringen akvamedisin har vi fulgt nøye med på høstens fiskevelferdsdebatt. Debatten har blant annet pågått i Norsk veterinærtidsskrift, på Mattilsynets seminar 16. september og på AVFs høstkurs. Gjennom våre erfaringer fra høsten 2014 har vi fått et inntrykk av både veterinærenes og næringens syn på hva de mener er hovedproblemene i oppdrettsnæringen. Dette gjelder både med tanke på produksjonsrelaterte utfordringer og samarbeid på tvers av de ulike institusjonene. I tillegg har vi fått et inntrykk av de ulike gruppenes holdninger og oppfatning av fiskevelferden. Som ufarga, blåøyde sjeler føler vi veterinærstudentenes syn på saken bør presenteres.

September 2014 var vi på felttur til flere oppdrettsanlegg. Vi var blant annet med under opptrekk av dødfisk, som under obduksjon ikke hadde noen åpenbare patologiske forandringer. Vi ble opplyst om at dette var et normalt funn. Noe må være alvorlig galt når stor, "frisk" laks stryker med hver eneste dag. Det er heller ikke uvanlig å se økt dødelighet ved håndtering av laks ved for eksempel pumping, transport, lusetelling og avlusning. Vi kan ikke unngå å spørre oss; er dagens laks robust nok til å tåle den påkjenningen det er å være et husdyr i en intensiv produksjon? Hva er grunnlaget for deres manglende evne til å overleve? Er det genmaterialet som har blitt for dårlig? Kanskje dødeligheten er et resultat av at vi gjennom utilstrekkelige forhold i settefiskanleggene ikke tillater dem å være godt nok forberedt på livet i sjøfasen? Kan endringer i førsammensetning med for eksempel endring fra marine til vegetabiliske oljer påvirke fisken negativt?

På Mattilsynets seminar ble det nevnt et tilfelle der 20 000 fisk hadde dødd under avlusning. Laksen hadde tydelige sår etter lus og det var helt klart at grensen på gjennomsnittlig 0,5 kjønnsmoden hunn lus var overskredet. Etter å ha snakket med flere i næringen er vårt inntrykk at slike dødelighetstall ikke er uvanlig, men heller vært normalt tap under avlusning denne sommeren. Under avlusning ble selvvalgte doser og miksing av ulike avlusningsmidler brukt uten godkjenning fra legemiddelverket eller behandlende veterinær. Under den påfølgende diskusjonen ble det uttalt at en ikke bare kan fokusere på enkelttilfeller og de få useriøse aktørene, men heller se på næringen som helhet. Men hva menes med enkelttilfeller? Skal

man godta et «enkeltilfelle» hvor 20 000 fisk dør? Er et slikt tap sett på som en nødvendig lidelse fisken må gjennomgå i produksjonen? Vi kan ikke forstå at lidelse hos så mange individer kan aksepteres.

På seminaret var det stor enighet om at fiskevelferden er bedre i dag enn det den var på 80-tallet. Oppdrettsnæringen er i dag mer omfattende enn noensinne, og produksjonen blir stadig større og mer spesialisert. Vi har inntrykk av at de fleste oppdrettere som driver i dag er svært kunnskapsrike og opptatt av fiskevelferd. Dødelighet og antibiotikabruk har gått sterkt ned, mens tilveksten har økt og sykdomssituasjonen kontrolleres i stor grad med vaksiner. Vi synes det blir feil å sammenligne fiskevelferd fra oppdrettsnæringens spede begynnelse med dagens forhold i Norge, verdens største lakseprodusent. Kan vi konkludere med at velferden er tilfredstillende, kun fordi den er bedre enn før? Når er velferden egentlig bra nok?

Vi har inntrykk av at det er en del frustrasjon tilstede hos de ulike partene i oppdrettsnæringen. Mattilsynet melder om forhold som ikke er forenlig med deres syn på god velferd samtidig som de har begrensede ressurser og muligheter til å gjøre den jobben de skal. De forvalter et lovverk som overlater mye til tolkning og skjønn, noe som gjør det vanskelig å behandle alle saker likt. Ulik saksbehandling opplever oppdrettsnæringen som urettferdig. Personell i fiskehelsetjenesten mener på sin side at deres kunnskap ikke blir utnyttet og at deres anbefalinger ikke blir fulgt når Mattilsynet utfører sine tilsyn. Her tror vi Mattilsynet bør ta tak i egne rutiner og utnytte fiskehelsetjenestens ressurser bedre, slik at samarbeidet mellom de to aktørene kan forbedres. Som nevnt på seminaret, hadde det i tillegg vært en mulighet å innføre et system der kun de som kan vise til tilfredstillende fiskevelferd og helse får lov til å øke produksjonen. Dette vil fungere som en pisk og gulrot, de flinke oppdretterne belønnes, mens de useriøse blir holdt tilbake i vekst. Det vil slik lønne seg for oppdretterne å satse på god velferd.

En annen uttalelse som kom på seminaret er at fisk som dør av CMS har ikke dårlig velferd, da fisken dør brått uten tydelige forutgående tegn på sykdom. Ikke all fisk med dårlig velferd dør, og at ikke all fisk som dør har dårlig velferd. Men er dødelighet en god indikator for fiskevelferd? Har fisken god dyrevelferd når minimumskravene for overlevelse er oppfylt? Hva

med å utarbeide andre velferdsindikatorer? Kanskje det burde etableres et graderingssystem for å kunne vurdere fiskevelferden på en kvantitativ måte. Dette kunne blant annet inneholdt kliniske observasjoner som gjelle- og hjertescore, blodtrykk og hematologiske og biokjemiske parametre. Et graderingssystem gjør det lettere for Mattilsynet å sammenlikne og vurdere anlegg på likt grunnlag.

Mange av problemene som næringen står ovenfor finnes det ingen enkle løsninger på. Likevel er det enkelte utfordringer der vi ikke kan fraskrive oss ansvar. Det å holde dyr i fangenskap medfører en moralsk plikt. Ønsket om å ha god dyrevelferd bør ikke styres av ytre motivasjonsfaktorer som økonomi og godt omdømme, men av indre motivasjon for å gi fisken et godt liv. Vi må ikke glemme at det er snakk om levende organismer der hver enkelt, i følge dyrevelferdsloven, har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de har for mennesker. Hvert individ blir ikke mindre verdt kun fordi den er en del av en stor

populasjon. All lidelse bør derfor få fokus uavhengig av hvor mange fisk det gjelder. Norge er og må jobbe for å fortsette å være et foregangsland innen fiskevelferd. Vi kan være stolte av hvor langt vi har kommet og forbedringene som er blitt gjort. Mye er bra, men en del arbeid gjenstår fremdeles for at laksen skal få det livet den fortjener.

Kristin Bjørklund og Krístrún Helga Kristþórsdóttir

Veterinærstudenter med fordypning akvamedisin ved NMBU
Veterinærhøgskolen

Ny forskrift om bruk av legemidler til dyr

Mattilsynet har jobbet med en ny forskrift om bruk av legemidler til dyr siden 2011 og hadde til hensikt å overlevere denne til Landbruks- og matdepartementet i oktober 2014 (Dagens Næringsliv 24.10.14). Ved Veterinærhøgskolen ved Norges miljø- og biovitenskapelige Universitet (NMBU) har forskriften blitt møtt med reservasjoner. Jeg vil i det følgende forklare hvorfor.

Mattilsynets nye legemiddelforskrift har sin hjemmel i Dyrehelsepersonellovens § 15: *Dyrehelsepersonell kan i sin virksomhet la seg bistå av annet personell forutsatt at det gis tilstrekkelig instruksjon og føres tilsyn. Den som overlater utførelse av oppgaver til andre, skal påse at vedkommende har de kvalifikasjonene som kreves for forsvarlig utførelse av oppgavene.* De siste årene har stort sett næringens egen medisineringsstandard (www.kslmatmerk.no) blitt benyttet som retningslinjer for den beskrevne bruken av medhjelper. Mattilsynets rapport «Nasjonalt tilsynsprosjekt 2012 - Dyrehelsepersonell» har imidlertid avslørt store svakheter ved næringens medisineringsstandard og praktiseringen av denne (http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelsepersonell).

Tilsynsrapporten fra Mattilsynet påviste mangler i medisineringsavtalene hos rundt halvparten av de svinepraktiserende veterinærene som inngikk i tilsynet.

Det ble registrert uteblivende dokumentasjon og medisineringsavtalene bar preg av å være løpende avtaler uten krav til forebyggende tiltak. Enkelte veterinærer har også lagt opp til at medhjelper skal stille diagnose og innlede behandling med fluorkinoloner ved spedgrisdiaer og MMA, med langtidsvirkende bredspektret antibiotika ved metritt, halebiting og diare og med smalspektret langtidsvirkende antibiotika ved leddlidelser.

Mattilsynet ønsker nå å stramme inn denne praksisen ved å forskriftsfeste prinsippene fra næringens egen medisineringsstandard. Et relevant spørsmål blir da om ikke dette er å foreskrive mer av en medisin som ikke virker. I forskriftsutkastet skal det også settes opp en «diagnoseliste» over «diagnoser» som bøndene selv kan stille og det skal utarbeides en avtale med en lokal veterinær som ansvarliggjøres for bondens medisinbruk, forebyggende tiltak og opplæring etter samme mal som i næringens egen medisineringsstandard. Mattilsynets nye forskrift vil også medføre en del ekstraarbeid siden de skriftlige avtalene mellom bonde og veterinær tenkes fornyet med få ukers mellomrom.

I den nye forskriften ønsker altså Mattilsynet å forskriftsfeste bøndenes adgang til både å «diagnostisere» sykdom og igangsette behandling. Juridisk sett representerer Mattilsynets nye forskrift derfor en klar liberalisering av dagens lovgivning på området. NMBU ble bedt om å gi innspill til denne «diagnoselisten», og mente endringen av lovverket var av så stor samfunnsmessig betydning at det var grunn til å gå ut med en pressemelding om saken (<http://www.nmbu.no/aktuelt/arkiv/2014/>). Mattilsynet imøtegikk pressemeldingen på sine nettsider og mente påstandene om en liberalisering av lovgivningen måtte bero på en misforståelse (http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelsepersonell). Jeg har imidlertid til gode å møte en jurist utenfor Mattilsynet som ikke tolker utkastet til forskrift som en liberalisering av legemiddelforvaltningen i Norge.

Hvorvidt den nye forskriften vil øke eller senke antibiotikabruken i norsk svineproduksjon er ikke utredet. Antibiotikaforbruket til svin er høyt i land der tilsvarende prinsipper for bønders adgang til både å «diagnostisere» og behandle egne dyr har blitt forskriftsfestet (EMA/333921/2014), og det er vel ikke utenkelig at det blir resultatet også i Norge. I prinsippet er norsk svineproduksjon avhengig av en viss egenbehandling, men

Mattilsynets forslag til forskrift om bruk av legemidler til dyr vil bringe oss nærmere dansk lovgivning enn vi er i dag. Danskene strammer nå forøvrig vesentlig inn på sitt antibiotikaforbruk mens forbruket ikke har blitt redusert på flere år her i Norge. Vi risikerer med andre ord at norsk og dansk medisineringspraksis blir mer lik. Hvorvidt dette vil påvirke norske forbrukeres preferanser kan man bare spekulere i.

De folkehelsemessige konsekvensene av den nye forskriften er heller ikke tilstrekkelig utredet, og hverken Folkehelseinstituttet eller andre innen det humanmedisinske miljøet har deltatt i arbeidet med den nye forskriften. I sommer gav Folkehelseinstituttet ut rapporten: «*Antibiotikaresistens - kunnskapsbull, utfordringer og aktuelle tiltak: Rapport fra tverrsektoriell ekspertgruppe*». Her er både human- og veterinærmedisinske problemstillinger berørt. Både NMBU og Veterinærinstituttet har bidratt i prosessen. Da Nationen i juni 2014 spurte forfatter av rapporten, overlege Martin Steinbakk, om hans involvering i Mattilsynets nye forskrift, kunne han fortelle at han først hadde hørt om Mattilsynets utkast til legemiddelforskrift en uke tidligere (Nationen 04.06.2014).

I høst kunne vi imidlertid lese at Mattilsynet har bestilt tre rapporter om bruk av antibiotika til dyr fra Vitenskapskomiteen for Mattrygghet (Dagens Næringsliv 27.10.2014). I den første rapporten skal betydningen av resistente bakterier i matkjeden utredes. De to andre rapportene skal omhandle henholdsvis kjæledyr og narasin i kyllingoppdrettet. Sistnevnte kunne med fordel vært bestilt for mange år siden og er muligens overflødig etter at Nortura har besluttet å fase ut narasin som koksidiostatika. Jeg ville imidlertid trodd at de to første rapportene var av betydning for utforming av forskriften om bruk av legemidler til dyr, men antibiotika-rapportene er planlagt ferdigstilt først etter at overleveringen av legemiddelforskriften har funnet sted.

Mattilsynets 15 siders utkast er svært detaljorientert og et aktuelt spørsmål er hvilket nivå som bør ivaretas av en forskrift og hva som bør inngå i egne retningslinjer. Jeg mener en liste over «diagnoser» som dyreeier kan stille og behandle selv er på et detaljeringsnivå som ikke bør inngå i en forskrift. Normalt vil det være nødvendig med en revisjon av forskriften for å ta ut eller legge til eventuelle sykdommer. Et videre ankepunkt er at «diagnoselisten» vil måtte inneholde sekkeposter som kan brukes på et relativt bredt spekter av problemer. Det er derfor også faglig ganske betenkelig å operere med en slik «diagnoseliste» i forskrifts form. En videre bekymring er at «diagnoselisten» av enkelte bønder kan oppfattes som en forskriftsfestet «rettighet» til å behandle egne dyr. Enkelte veterinærer, kanskje spesielt nyutdannede, vil kunne oppleve et økt press på å etterkomme dyreeiers ønsker om medisinerings av egne dyr med utgangspunkt i Mattilsynets nye forskrift.

Landbruksminister Sylvi Listhaug har bedt EUs kommisær for helse og mattrygghet om å begrense

veterinærers fortjeneste på medisinsalg innenfor EU-systemet (Nationen 07.10.2014). Norske veterinærer tjener ikke penger på salg av medisiner, men lett tilgang på antibiotika kan brukes som lokkemiddel for kunder. Mattilsynet innrømmer også at enkelte veterinærer bruker antibiotika som konkurransefortrinn i sin kamp om kundene (Dagens Næringsliv 24.10.14). I ett graverende tilfelle har en og samme veterinærpraksis foreskrevet henholdsvis 24 og 30 prosent av det totale norske årsforbruket av enrofloxacin og oxytetracycline til bruk på dyr (referanse hos forfatter). Mattilsynets tilstandsrapport underbygger også behovet for styring av antibiotikaflyten i det norske svineholdet.

I Mattilsynets utkast til forskrift overlates ansvaret for gårdbrukerens forbruk av legemidler til dyrlegen som har skrevet ut medikamentene. Også i fremtiden vil det være enkelte veterinærer som er villige til å sette kortsiktig profitt foran etisk forsvarlig matproduksjon, og det er vanskelig å se at det foreliggende forslaget til bruk av legemidler vil demme opp for konkurransevidning i form av liberal forskrivning av antibiotika fra veterinær. Jeg mener derfor at forskriften må forplikte Mattilsynet til å ta et større ansvar for tilsynet av medisinforvaltningen ute i besetningene enn det som foreslås i det nåværende utkastet.

Etter mitt syn burde den privatpraktiserende veterinæren kunne utarbeide en begrunnet søknad til Mattilsynet om bruk av medhjelper der det er nødvendig. Mattilsynet, som sysselsetter 500 veterinærer, bør ha den nødvendige faglige kompetanse og nok lokal kunnskap til å vurdere søknader om bruk av medhjelper ut fra egne retningslinjer. Tillatelse kan gis for en gitt periode og på gitte vilkår (antall helsebesøk, forebyggende tiltak, mengde antibiotika, antibiotika solgt i Norge etc.). På denne måten har man beholdt veterinærens kompetanse i besetningen, demmet opp for medisinsjuks og lagt avgjørelsen hos de riktige myndigheter som må vurdere behov og kontrollere oppfølging.

Jeg er altså så fri å mene at flere utfordringer ved den nye forskriften om bruk av legemidler til dyr kunne vært løst hvis Mattilsynet tok et større ansvar for tilsynet av antibiotikaforbruket ute i besetningene og den foreslåtte «diagnoselisten» ikke ble nedfelt i forskriften, men ble en del av mattilsynets interne retningslinjer for behandlingen av søknader om bruk av medhjelper.

Olav Reksen

Professor
Veterinærhøgskolen NMBU

* European Medicines Agency, European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption, 2014. "Sales of veterinary antimicrobial agents in 26 EU/EEA countries in 2012W".

Vi ønsker å se flere

**DERFOR HJELPER VI VIKT
PÅ NÆRMERE 90**

Evidensia er Nordens kvalitetsledende kjede for dyrehelse. Vi tilbyr alt fra grunnleggende

friske og lykkelige dyr.

**IGE FAMILIEMEDLEMMER
STEDER I NORDEN.**

Representantskapsmøtet gikk på skinner

Engasjement, gjennomføringsvilje og konstruktive innspill preget de 54 delegatene på Representantskapsmøtet i Den norske veterinærforening på Gardermoen 27. – 28. november 2014.

Av- og påtroppende: Marie Modal (til venstre) mottok Veterinærforeningens fortjenestemedalje som takk for åtte års solide innsats som president og et enstemmig representantskap valgte Torill Moseng (til høyre) til ny president. Foto: Steinar Tessem

Torill Moseng ble enstemmig valgt til ny president. Forslaget om å opprette en Pensjonistforening fikk full tilslutning.

Ordfører i representantskapet Karl Lunde og generalsekretær Hans Petter Bugge loset forsamlingen effektivt gjennom to dager med behandling av årsberetninger, regnskaper, endringer av lover og vedtekter, budsjetter og valg av tillitsvalgte.

Etter valgene på Representantskapsmøtet, som er Veterinærforeningens øverste myndighet og avvikles

annen hvert år, består sentralstyret av president Torill Moseng og sentralstyremedlemmene Hogne Bleie, Gunnar Dalen, Eirik Heggstad og Helen Øvregaard. Valgene var i tråd med valgkomiteens innstilling. Etter at sentralstyret konstituerte seg, ble Eirik Heggstad valgt til visepresident, et verv han også hadde i forrige periode.

Opprettelsen av Den norske veterinærforenings pensjonistforening (DNV-P) betyr at denne delen av organisasjonen innplasseres i foreningens struktur på linje med forhandlingsutvalgene for ansatte og næringsdrivende veterinærer (DNV-A og DNV-N) og studentforeningen (DNV-S). Pensjonistforeningen skal arbeide for å fremme og ivareta medlemmenes faglige, sosiale og økonomiske interesser. Pensjonistforeningens leder møter som observatør i sentralstyret.

Representantskapsmøtet tildelte avtroppende president Marie Modal Veterinærforeningens fortjenestemedalje. Marie Modal ble i 2006 valgt til foreningens første kvinnelige president.

– Foreningen har i de åtte årene Modal har vært president opplevd en svært positiv utvikling. Dette skyldes godt arbeid og stor innsats fra mange, både ansatte i sekretariatet og tillitsvalgte. Marie har ved sin måte å være på inspirert alle til innsats, heter det i begrunnelsen for tildelingen.

Intervju med president Torill Moseng og gjennomgang av Veterinærforeningens handlingsplan for perioden 2015 – 2017 er gjengitt andre steder i denne utgaven.

Steinar Tessem

Pensjonister og studenter: Odd Magnus Knævelsrud møtte som observatør for pensjonistene. Her sammen med studentrepresentantene Benedicte Lura Helljesen (t.v.) og Sofie Coucheron. Begge disse gruppene er nå formelt på plass i organisasjonen. Foto: Steinar Tessem

God møteledelse: Ordfører Karl Lunde (i midten), varaordfører Ragnhild Arnesen og generalsekretær Hans Petter Bugge sørget for at Representantskapsmøtet 2014 kom trygt i havn. Foto: Steinar Tessem

GODKJENTE DYREKLINIKKER (DESEMBER 2014)

AniCura Dyreklinikk Ekeberg

Ekebergveien 175, 1177 Oslo
Tlf. 23 03 15 00

AniCura Dyreklinikk Sandvika

Industriveien 2, 1337 Sandvika
Tlf. 400 12 800

AniCura Dyreklinikken Telemark

Bøvegen 273, 3810 Gvarv
Tlf. 35 95 62 62

AniCura Dyresykehuset Bergen Sør

Hordnesvegen 10, 5244 Fana
Tlf. 55 11 60 60

AniCura Rising Dyreklinikk

Luksefjellveien 30, 3716 Skien
Tlf.: 35 50 64 40

AniCura Østerås

Grini Næringspark 1, 1361 Østerås
Tlf. 67 16 61 61

Byåsen Dyrehospital

Byåsveien 120, 7020 Trondheim
Tlf. 73 84 14 80

Din Dyreklinikk

Skiringssalveien 9, 3211 Sandefjord
Tlf. 33 47 01 13

Dyreklinikken Tromsø

Turistvegen 48, 9020 Tromsdalen
Tlf. 77 63 50 35

Dyrlegene på Lilleaker

Mustadsvei 12, 0283 Oslo
Tlf. 22 51 58 00

Evidensia Kolsås Dyrehospital

Brynsveien 98, 1352 Kolsås
Tlf. 67 18 06 00

Evidensia Lørenskog Dyreklinikk

Solheimveien 91F, 1473 Lørenskog
Tlf. 67 91 69 91

Evidensia Oslo Dyresykehus

Ensjøveien 14, 0655 Oslo
Tlf. 22 68 35 00

Evidensia Åssiden Dyreklinikk

Landfalløya 105, 3023 Drammen
Tlf. 32 82 73 00

Fana Dyreklinikk

Paradisleitet 1, 5231 Paradis
Tlf. 99 20 40 00

Follo Dyreklinikk

Åsenveien 14, 1400 Ski
Tlf. 64 91 11 11

Fredrikstad Dyrehospital

Spinneriveien 3, 1632 Gamle Fredrikstad
Tlf. 69 30 48 30

Grong Dyreklinikk

Bergsmo, 7870 Grong
Tlf. 74 33 21 00

Grovdalen Dyreklinikk

Stovner Senter 3, 0985 Oslo
Tlf. 22 78 84 84

Hønefoss Dyrehospital

Osloveien 67, 3511 Hønefoss
Tlf. 32 11 19 20

Jeløy dyreklinikk

Nesvegen 440, 1514 Moss
Tlf. 69 91 10 90

Jessheim Dyreklinikk

Tyrivegen 21, 2050 Jessheim
Tlf. 63 97 18 25

Kongsvinger Veterinærklinikk

Greakervegen 14, 2212 Kongsvinger
Tlf. 62 81 60 11

Molde Dyreklinikk

Julsundvegen 47, 6412 Molde
Tlf. 71 25 44 20

Namsen Dyrehospital

Holmenvegen 9, 7820 Spillum
Tlf. 74 40 52 70

PetVett Bergen Dyreklinikk

Eidsvågbakken 1, 5105 Eidsvåg
Tlf. 55 53 52 20

Porsgrunn Dyreklinikk

Heigata 4, 3920 Porsgrunn
Tlf. 48 02 33 33

Røyken og Omegn Dyreklinikk

Spikkestadveien 98, 3440 Røyken
Tlf. 31 28 05 55

Skedsmo Dyreklinikk

Riisveien 75, 2007 Kjeller
Tlf. 63 87 85 00

Sortland Dyreklinikk

Strand, 8400 Sortland
Tlf. 76 11 14 50

Stavanger Smådyrklinikk

Torgveien 15C, 4016 Stavanger
Tlf. 51 51 00 60

Stjørdal Dyreklinikk

Sandgata 5, 7500 Stjørdal
Tlf. 74 84 00 90

Sørlandets Dyreklinikk

Travparkveien 40, 4636 Kristiansand
Tlf. 38 09 55 00

Tromsø Veterinærseksjoner

Strandveien 34, 9006 Tromsø
Tlf. 77 65 93 10

Trondheim Dyrehospital

Tungasletta 2, 7047 Trondheim
Tlf. 73 91 80 01

Trøndelag Dyreklinikk

Grilstadveien 2C, 7053 Ranheim
Tlf. 73 82 25 25

Vennesla Dyreklinikk

Støavegen 4, 4700 Vennesla
Tlf. 38 15 56 00

Vet Sentrum

Engomsvingen 1, 2323 Ingeberg
Tlf. 95 97 60 00

Ålesund Dyreklinikk

Brusdalsveien 10 A, 6011 Ålesund
Tlf. 70 17 83 83

NYE
Reduced Calorie

Bryt syklusen med c/d™ Urinary Stress

* Feline Idiopathic Cystitis (FIC)
er en av hovedårsakene til FLUTD¹

Utvidet utvalg med NYE

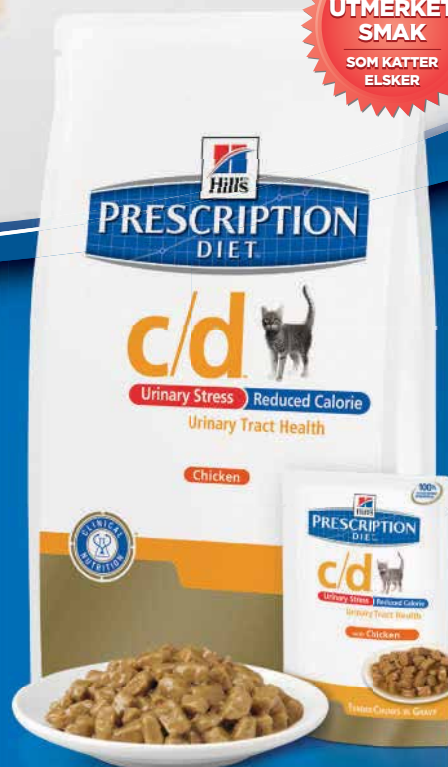
c/d™ **Urinary Stress** Reduced Calorie

Det første fôret som er klinisk dokumentert for FIC med ingredienser som kontrollerer stress, nå med mindre kalorier for katter med tendens til overvekt.

Ernæring som er klinisk dokumentert å:

- Redusere gjentagende symptomer på FIC med 89 %²
- Løse opp struvittsteiner på kun 7 dager³

Spør Hill's-representanten om det nylig utvidede
Prescription Diet™ c/d™ Urinary Stress-utvalget.

**ANBEFALT
AV VETERINÆRER
OVER HELE VERDEN**

 www.hillsvet.no

1. Lekcharonsuk C, Osborne CA, Lulich JP. Epidemiologic study of risk factors for lower urinary tract diseases in cats. JAVMA 2001; 218:1429-1435;
2. Kruger JM, Lulich JP, Merrills J et al. A year-long prospective, randomized, double-masked study of nutrition on feline idiopathic cystitis. Proceedings. ACVIM Forum 2013;
3. Average 27 days, Lulich JP, Kruger JM, MacLeay JM et al. Struvite urolith dissolution in cats: A doublemasked randomized clinical trial of two foods. J Am Vet Med Assoc. 2013.

AniCura velger Sanimalis

Den Nordiske alliansen, bestående av journalsystemleverandørene ProfVet i Norge, Trofast i Sverige og Novasoft i Danmark har den store gleden av å informere om at vi har inngått langsiktig avtale med AniCura om bruk av vårt journalsystem, Sanimalis.

AniCura, som er ledende innen behandling av familie- og sportsdyr, har i en lengre periode gjennomført en grundig evaluering av journalsystemene i det nordiske markedet samt noen systemer i det europeiske markedet. Målsetningen har vært å finne et journalsystem som skal brukes på alle AniCura sine dyresjukehus og dyreklinikker. Evalueringen kom fram til at Sanimalis er det journalsystemet som er best egnet for AniCura sine behov.

Se www.profvet.com eller www.anicuragroup.com for pressemelding og mer informasjon

PROF VET

www.profvet.com - Eikremsvingen 9 - 6422 Molde - Tlf: 71 20 27 70 - salg@profvet.com

En komplett brukervennlig
løsning uten dyre lisenskjøp

SkyVets ApS
Robert Jacobsens Vej 66A
DK-2300 København S

+47 23960737 - www.skyvets.com - info@skyvets.com

Hester med equint sarcoid til pilotprosjekt

Vi ønsker kontakt med eiere til hester som har equint sarcoid. Vi ønsker å prøve ut et alternativt behandlingssopplegg for hester med denne diagnosen. Kjenner du til hester og eiere som kan være aktuelle i Østlandsområdet, er vi takknemlige for å bli kontaktet.

Med hilsen

Henning Sørum

Tlf: 938 24 955

Ann Margaret Grøndahl

Tlf: 908 90 063

Veterinærene trenger en sterk fagorganisasjon

– Det skjer utrolig mye på våre fagområder, og behovet for en sterk fagorganisasjon er større enn noensinne, sier veterinær Torill Moseng som tok over som president i Veterinærforeningen i slutten av november i fjor. Hun har vært medlem av sentralstyret i foreningen i flere år og driver egen smådyrklinikk i Oslo. I tillegg har hun et sterkt internasjonalt engasjement.

– Jeg har alltid vært samfunnsinteressert og er samtidig et «fagforeningsmenneske». Jeg vil fortsette å arbeide for bedre lønns- og arbeidsforhold for veterinærene og for økt faglig kompetanse. Her gjør Veterinærforeningen en kjempeinnsats, men vi møter stadig nye utfordringer, forteller Moseng som viser til medienes og politikernes økende interesse for problemer knyttet til blant annet antibiotikaresistens, pelsdyroppdrett, fiskeoppdrett og kyllingproduksjon.

Moseng er kjent som en kunnskapsrik og samfunnsengasjert veterinær med stor arbeidskapasitet. I tillegg er hun landskjent som «folkeopplyser» på smådyr etter mer enn 14 år som fagperson i «God Morgen Norge» på TV 2, alltid med dyr i studio når sendingen går hver onsdag.

– Jeg synes dette er gøy, ikke minst fordi tilbakemeldingene fra seerne er veldig positive. Vi forsøker å gjøre dette så enkelt og konkret som mulig, sier hun.

Opptatt av dyrevelferd

Moseng brenner for dyrevelferd, og det gjelder også pelsdyroppdrett. Hun fikk pelsdyrsaken i fanget like etter at hun tok over som president i Veterinærforeningen da et regjeringsoppnevnt utvalg la fram NOU-rapporten: Norsk pelsdyrhold – bærekraftig utvikling eller styrt avvikling?

– Veterinærforeningen har siden 2001 vært kritisk til pelsdyrnæringen. Dagens pelsdyrhold er basert på å ha rovdyr i små nettingbur, noe som betyr at de ikke får tilfredsstilt sine naturlige adferdsbehov i tilstrekkelig grad, understreker hun.

– Samtidig vet vi at det er delte meninger blant Veterinærforeningens medlemmer om denne saken. Det skal vi håndtere på en profesjonell måte. I praksis vil veterinærene som jobber med pelsdyr, gjøre det de kan for at reglene for pelsdyroppdrett blir fulgt. Etter høringsrunden skal saken opp i Stortinget. Da vil politikerne avgjøre om næringen skal fortsette eller om vi får en styrt avvikling, legger hun til.

Begynte med hest

Mosengs engasjement for dyrevelferd startet tidlig, og hun synes det er positivt at Mattilsynet nå har kommet med nye krav til hold av familiedyr. Det trengs. Moseng vokste opp som hestejente i Oslo, og familien hadde engelske settere. Først ville hun bli hesteveterinær, men etter hvert ble hun mer interessert i smådyr. I dag driver hun en smådyrklinikk med 11 ansatte i Oslo, der ambulerende veterinærtjenester er en del av tilbudet.

– Jeg vil trappe ned arbeidet som klinikkleder så lenge jeg er president i Veterinærforeningen. Men jeg

◀ **Økt behov:** Nyvalgt president Torill Moseng i Veterinærforeningen mener behovet for veterinærfaglig kompetanse vil øke i tiden som kommer og at dette krever en sterk fagorganisasjon. Foto: Marjan Tacer

fortsetter som TV 2-dyrlege, fordi jeg liker å drive med folkeopplysning, forteller hun.

– Som veterinærer står vi midt oppe i mange spennende og krevende prosesser. Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet skal flyttes til Ås, Mattilsynet skal moderniseres og effektiviseres, akvanæringen skal fortsette å vokse, mens omstillingen av norsk landbruk går videre. I tillegg opplever vi en profesjonalisering av smådyrklippene. Alt dette krever at Veterinærforeningen må være på hugget med økt faglig kompetanse og flinke fagforeningsfolk. Samtidig må vi forsøke å gjøre medlemmene våre trygge i den omstillingen som kommer, påpeker hun.

One Health viktigere

Moseng har jobbet internasjonalt i flere år, ikke minst gjennom FVE (Federation of Veterinarians of Europe), der Norge har muligheter til å drive påvirkning i EU og Europa og samtidig få impulser utenfra. Hun mener utviklingen ute og hjemme forsterker behovet for tverrfaglig samarbeid og økt fokus på One Health.

– Behovene for veterinærfaglig kompetanse vil øke, og det samme gjelder veterinærenes betydning i samfunnet. 60-70 prosent av de smittsomme sykdommene kommer fra dyr, og det tilsier økt samarbeid mellom leger, veterinærer og andre relevante faggrupper, både nasjonalt og internasjonalt, forklarer hun. Mange fagfolk og forbrukere er bekymret over antibiotikaresistens, lakselusproblemer og en rekke andre forhold knyttet til moderne matproduksjon.

Moseng har to voksne barn. Hun jobber ofte lange dager, men forsøker å sette av tid til trening og avkobling. Hun har to settere som skal luftes og trimmes. I tillegg driver hun med tennis, løping og ski.

– Jeg er flink til å organisere dagen, og så er jeg en utålmodig person. Helst skulle jeg ha gjort tingene i går, avslutter Moseng med et glimt i øyet.

Oddvar Lind

Proage tilskuddsfôr

Proage

og brikkene faller på plass

- ✓ Eneste tilskuddsfôr med antioksidanter
- ✓ Anbefales til eldre hunder
- ✓ Gis en gang daglig

Dr. Baddaky®
sammen med veterinæren til det beste for dyret.

www.draddaky.no

Veterinærforeningens handlingsplan 2015 – 2017

Planen for de neste to årene ble lagt frem under Representantskapsmøtet 27. – 28. november 2014.

Planen er gjengitt i sin helhet nedenfor.

Handlingsplan perioden 2015-2017

Den norske veterinærforenings vedtekter beskriver foreningens hovedoppgaver med følgende punkter:

- Bygge og forsvare medlemmenes interesser
- Bidra til høy faglig og yrkesetisk standard
- Sørge for høy kvalitet på utdanning og forskning
- Gjøre veterinærene viktigere i Norge
- Profilere veterinærstanden

Foreningens handlingsplan er et dynamisk dokument som legges fram for representantskapet hvert annet år. Prosessen i forkant består blant annet av at alle særforeningene og lokalforeningene får anledning til å komme med innspill om temaer de mener bør være med i planen.

Dokumentet behandles så på et felles seminar med sentralstyret og sekretariatet, slik at det er en felles forståelse av hvilke mål som er staket ut, og hvilke arbeidsoppgaver dette medfører på operativt plan.

Handlingsplanen beskriver særskilte innsatsområder i den gjeldende toårs planperiode. Elementene i handlingsplanen skal og må avspeile aktuelle problemstillinger som dukker opp som følge av den politiske virkelighet, økonomiske rammebetingelser som påvirker veterinærstanden og strømninger i samfunnet.

Handlingsplanens punkter resulterer i konkrete oppgaver. Disse oppgavene kommer i tillegg til de rutineoppgaver som allerede utføres av sekretariatet. Det er derfor begrenset hvor ambisiøs en handlingsplan kan være med tanke på nye oppgaver. Mange oppgaver ligger allerede fast, dette er oppgaver som:

- Utgivelse av de ni årlige utgavene av Norsk veterinærtidsskrift
- Arrangering av Veterinærdagene og fagkursene i regi av særforeningene samt tillitsvalgtkurs- og møter
- Håndtering av foreningens økonomi.
- Sekretærfunksjon og administrasjon av forhandlingsutvalg, studentforening, særforeninger, lokalforeninger, Yrkesetisk råd, Hovedutvalg for spesialisering, TUD
- Bistand til enkeltmedlemmer
- Konflikt- og klagehåndtering

- Deltakelse i akademikerutvalg og grupper
- Internasjonalt samarbeid (FVE, Nordisk)
- Kartleggingsarbeid og undersøkelser blant medlemmene
- Daglig drift av sekretariatet, så som økonomi, medlemsregister, hjemmesider, IKT-systemer, medieovervåkning
- Saksutredninger og møtevirksomhet i forbindelse med politisk og fagpolitisk påvirkningsarbeid
- Sentrale og lokale forhandlinger og drøftinger

Vi har nå hatt en periode (2012-2014) med en handlingsplan med stort fokus på å skaffe flere medlemmer og på å skape entusiasme for den veterinære identiteten. Vi er dyras advokater og vi har stort fokus på «One health» i tillegg til at vi er i ferd med å få en klinikksektor med ordnede lønns- og arbeidsforhold. Vi har lyktes med å doble antall studentmedlemmer i foreningen gjennom etableringen av DNV-S.

I den kommende toårsperioden må vi arbeide hardt for å ta vare på både de medlemmene vi har hatt lenge, og de vi nettopp har klart å verve. Vi må arbeide for at alle medlemmene føler at deres behov og interesser blir godt ivarettatt av foreningen.

Mye av nøkkelen til å skape identitet og felleskap ligger i god intern kommunikasjon, og i at vi som forening evner å vise medlemmene våre at vi arbeider for deres beste. Vi må også ta hensyn til at verden rundt oss forandrer seg, og at rammebetingelsene for svært mange veterinærer har endret seg radikalt bare i løpet av de siste få årene:

- Mengden stordyrpraksis er kraftig redusert
- Smådyrklinikkene profesjonaliseres og mange er eller er i ferd med å bli en del av en kjede
- Det stilles stadig større krav til spesialisert kunnskap
- Norges veterinærhøgskole har blitt en del av NMBU
- Mattilsynet er under omorganisering
- Veterinærinstituttet er under omorganisering og hovedkontoret skal etter hvert flyttes til Ås
- Behovet for dokumentert faglig kompetanse og utvikling er stadig økende
- Vi blir stadig mer utfordret som kursarrangører
- Vi lever i en stadig mer digitalisert verden

Viktige samfunns/politiske faktorer

- Norsk landbruk og norsk matproduksjon må sikres.
- Ny regjering vil trolig innebære endringer i arbeidslovgivningen med oppmykning av regelverket i favør av arbeidsgiversiden og næringsvirksomhet generelt.
- Oppmerksomheten omkring dyrevelferd er økende. Økt reisevirksomhet med kjæledyr og import av gatehunder
- Økende problemer med resistente bakterier tvinger fram en enda strengere forvaltning av antibiotika.
- Miljøbevisstheten knyttet til industrialisert landbruk og havbruk er økende.
- Kravet til billigere produkter og høyere avkastning leder til større press på produsenter, dyr og miljø.
- Stadig større grad av globalisering gir økt smittepress og større krav til beredskap mot smittsom dyresjukdom, zoonoser og matbåren smitte.
- Krav til innsparing i de offentlige veterinære institusjonene (Mattilsynet, Veterinærinstituttet og NMBU Veterinærhøgskolen) vil føre til redusert nasjonal beredskap og kompetanse.

Med utgangspunkt i dette foreslås det at handlingsplanen har følgende hovedoverskrifter

- Medlemmenes lønns-, inntekts- og arbeidsvilkår
- Klinikks sektor – profesjonalisering og aksept for veterinærenes profesjonalitet

- Framtidig beredskap for å sikre (norsk) dyrehelse, folkehelse og dyrevelferd
- Intern og ekstern kommunikasjon
- Dyras advokater – viktige dyrevelferdsspørsmål
- DNVS framtidige rolle innen spesialisering og kompetanseheving
- Sekretariatets arbeidsoppgaver, organisering og bemanning
- Forvaltning, drift og vedlikehold av foreningens lokaler

MEDLEMMENES LØNNS-, INNTEKTS- OG ARBEIDSVILKÅR

- Ivareta medlemmenes interesser og behov ved de pågående omstillingene i privat og offentlig sektor
 - NMBU
 - VI
 - Mattilsynet
 - Avdeling for giftinformasjon
 - Klinikks sektoren
 - Fiskehelsetjenestene
- Etablere, videreutvikle og profesjonalisere tillitsvalgtapparatet i privat sektor (klinikker, fiskehelsetjenester, næringsorganisasjoner og øvrig privat virksomhet)
- Veterinær vaktordning
 - Etablere samarbeid med og forståelse hos dyreeierorganisasjoner
 - Etablere bedret samarbeid med KS

- Arbeide for en økonomisk riktig skyssrefusjonsordning
- Bidra til Akademikernes fokus på å redusere midlertidighet i offentlig sektor og foreslå tiltak rettet mot UH-sektor.
- Gjennomføre årlig lønnsundersøkelse og bruke denne som grunnlag for prioriteringer i forhandlingsutvalgenes arbeid.
- Arbeide for synliggjøring av veterinær kompetanse i offentlig sektor gjennom fornyet innsats i forhold til bruk av veterinære titler. Fremme denne saken overfor Akademikerne.

KLINIKKSEKTOR OG KLINISK PRAKSIS – PROFESJONALISERING

- Optimalisering og fortsatt kvalitetssikring av smådyrsektoren. Bidra til profesjonalisering av næringsvirksomhet.
- Fortsette å innhente takster på vanlige tjenester i klinikksektor for publisering.
- Arbeide innad for å bevisstgjøre våre medlemmer på den rollen de har som profesjonelle yrkesutøvere og veilede dem i å kalkulere rett pris på tjenester de tilbyr.
- Ved hjelp av DNV-S arrangere kurs/seminar om veterinærens yrkesrolle med fokus på informasjon om pris og journalføring.
- Ta initiativ overfor utdanningsinstitusjonene for å forbedre og profesjonalisere ordningen med påsitterpraksis for studenter. Utarbeide veiledning til våre medlemmer om hva en slik praksis skal inneholde

FRAMTIDIG BEREDSKAP FOR Å SIKRE (NORSK) DYREHELSE, FOLKEHELSE OG DYREVELFERD

- Arbeide for en fortsatt velfungerende veterinær vaktordning for alle dyreslag
- Fortsatt nært samarbeid med næringsorganisasjonene.
- Opprettholde fokus på fornuftig legemiddelbruk i nært samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører. Konkrete eksempler er bruk av antibiotika og antiparasittmidler.
- Fortsatt delta aktivt i regelverksarbeidet på området.
- Synliggjøre veterinærens arbeid i akvakulturnæringen og styrke samarbeidet med aktuelle organisasjoner innen akvakultur.
- Arbeide for at veterinærene i Mattilsynet skal tilstrekkelige ressurser og kompetanse for å utføre jobben mht beredskap (smitteforebygging, import, utbrudd av alvorlig sykdom).

- Sammen med relevante interessenter arbeide for å sikre fremtidig rekruttering til stordyrpraksis. Herunder vurdere organiserings- og finansieringsmodeller og forhold knyttet til kommunereformen.

INTERN OG EKSTERN KOMMUNIKASJON

- Det må settes av tilstrekkelige ressurser i sekretariatet til dette arbeidet.
- NVT må fortsatt prioriteres.
- Styrke den løpende dialogen mellom sentralstyret, særforeningene og lokalforeningene.
- Etablere kontakt med sentrale og lokale politikere. Kontakte aktuelle komiteer på Stortinget.
- Utarbeide klare og gjennomtenkte budskap og strategier for bruken av disse.
- Utvikling av sosiale medier som informasjonskanal til medlemmer og samfunnet forøvrig – oppdatering av våre profesjonsetiske retningslinjer i forhold til sosiale medier
- Synliggjøre særforeningene blant våre egne medlemmer, blant annet på Facebook.
- Profilerings i pressen (pressemeldinger, artikler, kronikker)
- Utvikle strategi for å opprettholde nær kontakt med vår største undervisningsinstitusjon. Vurdere å etablere et eget DNV-kontor på Adamstuen.
- Faglig og politisk tenketank. Etablere en årlig møteplass for sentralstyret, tillitsvalgte ved utvalgte virksomheter og ledere av DNVs organer:
 - DNV-A
 - DNV-N
 - DNV-S
 - DNVs særforeninger
 - DNVs lokalforeninger
 - Hovedutvalg for spesialisering
 - Yrkesetisk råd
 - Kollegahjelpene
 - TUD
 - DNVs lovutvalg
 - Kontrollutvalget
 - Redaksjonskomiteén
 - (DNV-P)
 - Hovedtillitsvalgt MT (Akademikerne)
 - Hovedtillitsvalgt NMBU (Akademikerne)
 - Hovedtillitsvalgt VI

DYRAS ADVOKATER – VIKTIGE DYREVELFERDSSPØRSMÅL

Ha fokus på driftsformer i husdyrhold og akvakultur
Belyse avlsutfordringer kjæledyr

DNVs FRAMTIDIGE ROLLE INNEN UTDANNING, SPESIALISERING OG KOMPETANSEHEVING

- Involvere oss for å beholde kultur og tradisjon i forbindelse med Immatrikulering, Promosjonen osv..
- Evaluering og videreutvikling av «nyskapningen» Veterinærdagene
- DNVs spesialiserings- og etterutdanningstilbud skal være tilpasset medlemmenes og samfunnets behov
- Videreutvikle samarbeid med andre aktører i kurs og etterutdanningsmarkedet.
- Tilby kurs rettet mot ledere/arbeidsgivere (eventuelt i samarbeid med NHO eller andre aktører)
- Arrangere kurs og/eller utarbeide veiledere for kompetanseheving i vaktpraksis. (etter mal av tidligere arrangerte kurs)
- Videreutvikle godkjenningsordningen vår for klinikker slik at den er tilpasset endringer og nye aktører i bransjen.

SEKRETARIATETS ARBEIDSOPPGAVER, ORGANISERING OG BEMANNING

- Gjennomføre kompetansekartlegging i sekretariatet
- Etablere prosjekt for vurdering av fremtidige oppgaver, organisering og bemanning.

FORVALTNING, DRIFT OG VEDLIKEHOLD AV FORENINGENS LOKALER

- Generell drift av Keyzers gate 5
- Oppussing av lokalene til DNV

Velkommen til Veterinærdagene 2015

Årets Veterinærdager går av stabelen 10. – 13. juni i Trondheim. Smakebiter fra de fem fagseksjonene og en felles fagseksjon finner du nedenfor. Nytt av året er at kurs for statlig tillitsvalgte arrangeres i forbindelse med Veterinærdagene. Sett av dagene nå. Vi møtes i Trondheim!

Seksjonene akvamedisin, produksjonsdyrmedisin og samfunnsmedisin avslutter sine fagseksjoner på fredag. Lørdag arrangeres det i tillegg en felles fagseksjon innen tema «One Health» som vil være av interesse for de som jobber innen disse tre fagdisiplinene. Seksjonene i hestemedisin og smådyrmedisin avslutter sine fagseksjoner på lørdag.

Seksjon akvamedisin

Oppdatering av lakselussituasjonen

AVF sitt fagprogram under Veterinærdagene i Trondheim 2015 vil fokusere på lus og fremtidige behandlingsstrategier. Håndtering av lakselus er fremdeles en av de største utfordringene norsk oppdrettsnæring står ovenfor og et felt hvor det stadig gjøres nye erfaringer og nyvinninger. Vi ønsker å dele erfaringer fra både oppdrettere, fiskehelsepersonell og forskere for å bidra til å gjøre kursdeltakerne enda bedre rustet til å møte utfordringene inn mot sensommeren og i tiden framover.

Seksjon veterinær samfunnsmedisin

One Health - Hvordan påvirker dyrehold folkehelsen – veterinærens rolle og oppgaver

Antibiotikabruk og resistensutvikling blir en stadig større utfordring globalt. Hittil har situasjonen i Norge vært ganske god, men den kan endre seg. Hvordan er sammenhengene mellom antibiotikabruk hos dyr og mennesker og resistensutvikling og dens betydning for folkehelsen? Hva blir veterinærenes viktigste oppgaver i fremtiden, og hvordan lar kravet om mer og billigere mat seg forene med forsvarlige driftsformer som kan bidra til å redusere legemiddelbruken?

Seksjon hestemedisin

Håndtering av residiverende haltheter i hestepraktis

Hvordan forholde seg til hesten som har residiverende halthet og som trenger en endring i sitt arbeidsmiljø for å unngå de samme skadene. Vi legger vekt på å forstå mer om hestens biomekanikk, salproblematikk og rygg-sal-rytter interaksjonen. Vi har hentet kjente forelesere fra

innland og utland som vil presentere oppdatert forskning. I tillegg har vi med en økonom som skal presentere "sunn økonomi i egen praksis".

Seksjon produksjonsdyrmedisin

Aktuelle sykdomsproblemer i produksjonsdyrpraksis

Fjørfe: Helse- og velferdsstatus i norsk fjørfeproduksjon

Svin: Hvordan fungerer delegert legemiddelbehandling i praksis og hvordan opprettholde det gunstige resistensmønsteret i norsk svinenæring.

Småfe: Vitamin- og mineralmangel hos sau

Storfe: Antibiotikabruk i storfeproduksjonen. Infeksjonsmedisin i daglig praksis.

Seksjon smådyrmedisin

Canine and Feline Cardiology

Kurset gir en grundig innføring i medfødte og ervervede hjertesykdommer, inkludert arytmier.

Kursdeltagerne skal etter kurset ha oppdaterte kunnskaper om diagnose og behandling av vanlige hjertekar sykdommer på smådyr samt aktuelle differensialdiagnoser.

I tillegg arrangeres en workshop i ultralyd av hjertet for inntil 24 deltakere.

Workshopen tar sikte på å gi deltagerne en innføring i ekkokardiografi ved å bruke standardiserte plan fra både høyre og venstre side av thorax. Det vil bli fokusert på optimalisering av billedkvalitet og maskininnstillinger. Deltagerne vil også få en gjennomgang av typiske ultralydfunn på vanlige hjertesykdommer.

Felles fagseksjon lørdag

Kurset tar for seg aktuelle problemstillinger under hovedtema «One Health» hvor ny kunnskap innen ulike deler av det Veterinære fagområdet vil bli belyst.

«NIDELVEN STILLE OG VAKKER DU ER»
VEL MØTT TIL VETERINÆRDAGENE 2015 I TRONDHEIM

Ny, modernisert logo for Veterinærforeningen

Den nye logoen ble enstemmig vedtatt på Representantskapsmøtet i november 2014.

Den tidligere logoen var en sterk og estetisk sett god logo. Det ble derfor tidlig klart, også med tanke på organisasjonens ressurser og rolle, at det riktige ville være å lage forslag med utgangspunkt i den eksisterende.

Til de måtene Veterinærforeningen bruker sin logo, er et statisk grafisk element det mest passende. Å finne et mer perfekt symbol en St. Blasius er vanskelig. Han er en viktig del av veterinæryrket og de fleste er kjent med ham gjennom veterinærutdanningen.

Likevel er en logo kun en liten del av en identitet, som er desto viktigere enn selve logoen. Å kun modernisere logoen som grafisk element vil ikke alene gi Veterinærforeningen en identitet. Derfor vil det bli utviklet et regelsett for bruk av logoen, med eksempler på bruk. I tillegg vil foreningen få en bestemt skrifttype som kan benyttes i brev, i overskrifter i tidsskriftene og så videre.

Forslaget til ny logo som ble lagt frem for Representantskapsmøtet var en forbedring av den eksisterende logoen. Skriften og rammen er fjernet, streker og mellomrom har lik tykkelse, elementer er justert etter linjer (også skrå linjer) og unødvendige punkter er fjernet. Den er rett og slett en noe bedre komponert og proporsjonert utgave. Mange har reagert på ansiktet og på at geviret lignet for mye et kors i den opprinnelige logoen. Dette er derfor endret.

Det er flere grunner til at sentralstyret anbefalte å beholde store deler av den eksisterende logoen. Den nåværende logoen fungerer godt på forskjellige produkter. Den har et formspråk som har stått i mange år og som heller ikke vil bli utdatert. Den har blitt benyttet i mange år og blitt en stor del av Veterinærforeningens historie. Kun å ta bort skriften og rammen

gjorde logoen veldig annerledes og er modernisering nok. Den har en ren og nøyaktig konstruksjon og kan enkelt brukes i utsnitt og som negativ på farget bakgrunn.

Eksempelet øverst på siden viser at det slett ikke er nødvendig å gjøre store forandringer på logoen som objekt, men på det rundt, for å skape et modernisert uttrykk.

Steinar Tessem

INNEHOLDER
RICHMOND 1/07
STAMME

CLADE 2
SPESIFIKK

OIE
2014

OPPDATERT MED CLADE 2 – RICHMOND 1/07

INNEHOLDER
BÅDE CLADE 1
OG CLADE 2
VIRUSSTAMMER

NY

ProteqFlu

den første influensavaksinen med en Clade 2 virusstamme – Richmond 1/07. Clade 2 er årsak til nesten alle utbrudd av hesteinfluensa i Europa siden 2011.

er i overensstemmelse med OIE's gjeldende anbefalinger.¹

¹) OIE Expert Surveillance Panel on Equine Influenza Vaccine Composition – Conclusions and Recommendations – OIE Bull.: 2014-2 pp77-79 ; 2013-2 pp44-45 ; 2012-2 pp46-47 ; 2011-2 pp50-51

ProteqFlu. Merial. INJEKSJONSØSKE: En dose inneholder: Rekombinante canarypox-virus (vCP2242 og vCP3011) som uttrykker haemagglutinin HA-genet fra hesteinfluensavirusstammene A/eq/Ohio/03 (H₂N₂) (>5,3 log₁₀ FAID₅₀) og A/eq/Richmond/1/07 (H₂N₂) (>5,3 log₁₀ FAID₅₀). **Indikasjoner:** Aktiv immunisering av hester fra 4 måneders alder eller eldre mot hesteinfluensa for å redusere kliniske symptomer og utskillelse av virus etter infisering. **ProteqFlu-Te Merial. INJEKSJONSØSKE:** En dose inneholder: Rekombinante canarypox-virus (vCP2242 og vCP3011) som uttrykker haemagglutinin HA-genet fra hesteinfluensavirusstammene A/eq/Ohio/03 (H₂N₂) (>5,3 log₁₀ FAID₅₀) og A/eq/Richmond/1/07 (H₂N₂) (>5,3 log₁₀ FAID₅₀), Clostridium tetanitoxoid (>30 IU). **Indikasjoner:** Aktiv immunisering av hester fra 4 måneders alder, eller eldre, mot hesteinfluensa for å redusere kliniske symptomer og utskillelse av virus etter infisering, og mot stivkrampe for å forhindre dødelighet. **Felles for ProteqFlu og ProteqFlu-Te:** Bivirkninger: En forbigående hevelse som vanligvis går tilbake i løpet av 4 dager kan forekomme på injeksjonsstedet. I sjeldne tilfeller kan hevelsen nå en diameter på inntil 15-20 cm og vare inntil 2-3 uker, noe som kan kreve symptomatisk behandling. Smerte, lokal varmeknøling og muskelstivhet kan forekomme i sjeldne tilfeller. I svært sjeldne tilfeller kan det observeres abscessdannelse. Litt forhøyet kroppstemperatur (maks. 1,5°C) kan forekomme en dag, og i enkelte tilfeller to dager. Apati og redusert appetitt kan i enkelte tilfeller observeres dagen etter vaksinasjon. Unntaksvis kan overfølsomhetsreaksjoner forekomme. **Forsiktighetsregler:** Bare friske dyr skal vaksineres. **Interaksjoner:** Kan gis samtidig med Merials inaktiverede vaksine mot rabies hvis den gis på et annet sted på pasienten. **Dosering:** Rist vaksinen forsiktig før bruk. Administrer en dose (1 ml) intramuskulært, fortrinnsvis i nakke-regionen. **Grunnvaksinasjon:** Første injeksjon fra 5-6 måneders alder, andre injeksjon 4-6 uker etter den første. **Revaksinasjon:** 5 måneder etter grunnvaksinasjon, fulgt av: Mot stivkrampe: Injeksjon av 1 dose ProteqFlu-Te med inntil 2 års mellomrom. Mot hesteinfluensa: Injeksjon av 1 dose hvert år med ProteqFlu eller ProteqFlu-Te, med maksimalt 2 års mellomrom for stivkrampekomponenten. I tilfeller med økt infeksjonsrisiko eller utilstrekkelig inntak av råmelk kan en ekstra første injeksjon gis ved 4 måneders alder etterfulgt av det fullstendige vaksinasjonsprogrammet. **Pakninger:** 10 x 1 ml (hettegl.) **Reseptgruppe:** C. Merial Norden A/S: Postboks 462, Sentrum, 0105 Oslo, Norge.

Det er lav vintersol når vi kommer til Wilberg Atrium i Fredrikstad, et nytt og moderne «miljøbygg» der Fredrikstad Dyrehospital er største leietaker. Med 32 ansatte og 1 500 kvadratmeter lokaler er klinikken blant de aller største i Norge. Ambisjonene er høye.

Høye ambisjoner

DYREHOSPITAL

i Fredrikstad

– Det går bedre enn forventet, sier Carsten Glindø som er daglig leder ved Fredrikstad Dyrehospital som flyttet inn i nye lokaler i mai 2014, her sammen med veterinær Marte Jervan (t.v.) og klinikksekretær Iselin H. Hansen. Foto: Oddvar Lind.

– Det er ikke et mål for oss å være størst, men vi vil gjerne være best, sier danske Carsten Glindø med et glimt i øyet. Den offensive veterinæren og «gründeren» er i full sving med en operasjon når vi kommer til avtalt tid. Han liker «action», det vil si behandling av pasienter og løpende kontakt med kolleger i et pulserende veterinærmiljø. Kontorarbeid er noe som «må» gjøres. I løpet av de siste månedene har han bare hatt en hel dag på kontoret, forteller han.

Glindø kom til Norge som ung veterinær for 25 år siden og er i dag mer «norsk enn dansk i hodet», slik han uttrykker det. Han trives godt i Norge, og han trives godt på «barrikadene» som gründer. Etter å ha bygd opp Fredrikstad Dyrehospital fra to til 20 ansatte på 18 år kastet han loss for en ny seilas i mai 2014, en stor-satsing på en topp moderne klinikk med samme navn i nye lokaler i Wilberg Atrium. Det skjedde etter en fusjon med Centrum Dyreklinikk. Glindø er daglig leder og største eier i Fredrikstad Dyrehospital som også er en av Norges ytterst få klinikker med døgnvakt.

Bedre enn forventet

– Det er veldig hyggelig at klinikken faktisk går bedre enn forventet. Tallene viser at det ligger an til en omsetning på rundt 32 millioner kroner første året, fordelt på rundt 12 000 behandlinger. Det er vi godt fornøyd med. Dermed har vi også et økonomisk grunnlag for å tilby det beste av kvalitet og tjenester til våre kunder og

pasienter, samt god lønn til de ansatte, forteller Glindø entusiastisk. Det forsvinner også litt penger til husleie. Den er på nærmere 300 000 kroner i måneden.

– Vi har en ambisjon om å være Norges ledende dyrehospital, basert på høy faglig dyktighet, stor bredde i tilbudene og en unik kundeopplevelse. I tillegg har vi spisskompetanse på flere fagområder. Det gir oss mange henviste pasienter fra veterinærkolleger på Østlandet, men også andre steder i landet, legger han til.

– I siste instans er det våre kunder og henvisende kolleger som avgjør hvor dyktige de mener vi er og hvor fornøyd de er med behandlingene på klinikken, innrømmer han.

Går mot strømmen

Glindø har tidligere fått forespørsel om å selge Fredrikstad Dyrehospital til en svensk kjede. Det sa han nei til og går dermed mot strømmen blant norske klinikeiere.

– Jeg tror faktisk at jeg er den eneste blant eierne av større smådyrklinner i Norge som ikke har solgt virksomheten til utenlandske kjeder. Det er ikke vanskelig å forstå de som selger livsverket og casher inn noen millioner. Men for meg er det ikke aktuelt. Jeg liker å jobbe og bygge opp noe nytt. Dessuten ville jeg ha kjedet livet av meg ved å gå rundt og spille golf eller lignende, sier han med ettertrykk.

– Etter mitt syn er det ikke negativt at utenlandske

Katten funnet på Facebook

Fredrikstad Dyrehospital har et PR-budsjett på 6-700 000 kroner i året. Her er internett og Facebook de viktigste kanaler, mens Gule sider og lignende er tonet ned.

– Folk finner oss når de «googler» etter klinikker og tjenester på nettet. For oss gir PR-budsjettet god uttelling, og nettet er også veldig nyttig for timebestilling og ulike forespørsler, sier Glindø som er god i norsk og har et smittende humør.

– Internett og Facebook er også viktig for andre ting. La meg nevne en episode fra det siste året som viser hvor nyttig disse mediene kan være i vår bransje. For en tid siden fikk vi inn en katt som var påkjørt av en lastebil. Sjøføren kom til hospitalet med katten tidlig en morgen. Katten var ikke merket, men vi startet behandlingen av den umiddelbart. Samtidig la vi ut et bilde av katten på Facebook. Etter noen timer meldte eieren seg, forteller Glindø.

– Katten var ikke hardt skadd, men den måtte behandles for flere skader. Det gikk eieren med på, selv om beløpet totalt sett kom opp i 25 000 kroner. Eieren var bare glad for at katten ble reddet og fikk behandling for skadene rett etter påkjørselen, sier Glindø til slutt.

Oddvar Lind

kjeder etablerer seg i Norge. Tvert imot. Jeg tror det bidrar til en profesjonalisering av bransjen, blant annet når det gjelder lønns- og arbeidsforhold. Litt større fagmiljøer er også en positiv faktor, både for veterinærene og for bredden i behandlingstilbudet, presiserer han.

Bygd for trivsel

Etter en prat på kontoret tar Glindø oss med en runde på hospitalet der det ikke er spart på noe når det gjelder utstyr og innredning. Lokalene er lyse og tiltalende, bygd for trivsel og effektiv behandling av smådyr. Flere av hans kolleger er i gang med operasjoner, og vi hilser på noen av dem. 4 av de 32 ansatte er menn, 28 er kvinner. 12 av dem er veterinærer, 4 er resepsjonister og resten er dyrepleiere og assistenter.

Glindø har selv vært med i byggeprosessen for å få lokaler som passer best mulig for en smådyrhospital. Han er godt fornøyd med resultatet, men vil gjerne ha litt flere lyspunkter i noen av lokalene.

– Dette bygget er klassifisert etter miljøstandarden BREEAM, der det stilles meget strenge krav til blant annet isolasjon, materialer og energieffektivitet, inklu-

Veterinær Carsten Glindø trives best ved operasjonsbordet. Her er det en ung pasient som får behandling for en skade i foten. Carsten får god hjelp av Susanne Valen som blir ferdig utdannet veterinær i Budapest om kort tid. Foto: Oddvar Lind.

dert LED-lys. Det skal ikke være for mange lyspunkter i lokalene. Vi er i dialog med eierne om dette, og jeg regner med at vi finner en løsning som dekker våre behov for god og riktig belysning, slår han fast. Lokalene er imidlertid godt lydisolert, og de fungerer helt etter oppskriften. Her fikk Glindø gjennomslag for sine forslag.

Strategisk plassering

Fredrikstad Dyrehospital ligger strategisk plassert i utkanten av Fredrikstad og har både Fredrikstad og Sarpsborg som primære kundeområder. Disse byene vokser sammen og har minst 150 000 innbyggere med omland. Det er gode kommunikasjoner og korte avstander i området.

– Dette området gjennomgår en storstilt modernisering og utbygging. Fredrikstad forventer en befolkningsvekst på 1 000 innbyggere i året framover. I Fredrikstad blir den gamle verneverdige bebyggelsen bevart samtidig som det bygges mye nytt. Eierne av dette bygget har også bygd Litteraturhuset i Fredrikstad som er blitt en suksess, sier Glindø.

– Lett adkomst og gode parkeringsforhold utenfor

Med katten «Tussi» på operasjonsbordet: Dyrepleier Aina Myklebust (t.v.) og veterinær Reidun Heiene i aksjon. Katten har leverproblemer og er utstyrt med en spiserørssonde. Foto: Oddvar Lind.

Høstjakten et høydepunkt

Carsten Glindø har en meget travel hverdag som veterinær og klinikkleder i Fredrikstad. Men høstjakten er «hellig», og den er et høydepunkt for 52-åringen som kommer fra byen Greve et par mil sør for København.

– Jeg har to fuglehunder av typen Vorsteh som elsker å jakte. Vi jakter blant annet på rype sammen med gode venner i flott høyfjellsnatur. Her kobler jeg fullstendig av og får samtidig god trim, sier Glindø som også trives på ski og terrengsykkel.

– Begge deler er topp. Men jeg skulle gjerne hatt mer tid til å dyrke disse fritidsinteressene. Desto bedre er det når jeg kan sette meg på sykkelsetet eller ta på skiene på Trysil-fjellet, der vi kjøpte hytte for to år siden, forteller han.

Glindø er gift, og kona Gro Glindø jobber også ved klinikken. Hun har ansvaret for regnskaper og markedsføring. De har tre voksne barn fra tidligere ekteskap.

– Fredrikstad er en fin by å bo i. Det er bare en ulempe ved byen. Fredrikstad er den byen i Norge med lengst vei til fjellet bortsett fra Halden, humrer Glindø som ble utdannet veterinær ved KVL i København i 1989. Han ble tidlig interessert i dyr, og den engelske TV-serien om den sympatiske veterinæren James Herriot bidro til yrkesvalget.

klinikken er positive faktorer, ikke minst for tilreisende som kommer hit med henvisninger fra andre klinikker.

Henvisningene utgjør rundt 2,5 prosent av pasientene vi behandler, men trolig 5-10 prosent av omsetningen ved klinikken. De fleste henvisningene kommer fra kolleger i Østfold fylke, men vi har behandlet smådyr fra blant annet Molde og Finnsnes. Vi har to veterinærer som er spesialister på hund og katt, og 2-3

andre som skaffer seg videreutdanning på feltet. Vi har en øyespesialist og en veterinær som tar videreutdanning som øyespesialist. Disse spesialistene behandler en god del av de henviste pasientene, forklarer han.

Peace of mind

Hund og katt utgjør den desidert største pasientgruppen ved Fredrikstad Dyrehospital. Glindø tror ikke at tallet på smådyr har økt vesentlig de siste årene, men at mange av eierne er blitt mer bevisst på dyras helse og velvære. Samtidig har betalingsvilligheten for behandlinger økt mye de siste årene, sier han.

– Vi driver god og riktig behandling av dyra. Men vi selger samtidig «peace of mind» hos eierne. Det er viktig. God dyrehelse er en kvalitet, både for dyra og for eierne. For mange eiere er hunder og katter «familie-medlemmer». De betyr veldig mye, både for voksne og barn, utdyper han.

– Jeg tror det er viktig at veterinærene blir flinkere til å selge seg selv og sine kunnskaper. Vi ser at det gir resultater. La meg bare nevne et par eksempler.

Moderne og tiltalende lokaler, her fra resepsjonen ved Fredrikstad Dyrehospital. Foto: Oddvar Lind.

– Jeg kom til stordyrpraksis på Voss i 1989 og ble fort glad i Norge. Tre år seinere fikk jeg jobb i Fiskåbygd på Sunnmøre, også med stordyr. Der opplevde jeg nyttårsorkanen 1. januar 1992. Det var voldsomt, ja nesten utrolig. Nabobygda Rovde ble hardest rammet. Låvebygninger ble knust til pinneved, og dyr måtte slaktes. Det gjorde et veldig inntrykk, sier han ettertenksomt. I ettertid ble det karakterisert som et mirakel at ingen menneskeliv gikk tapt i orkanen som var den verste i Norge på 200 år, ifølge meteorologene.

– Etter sju år med stordyrpraksis ville jeg prøve noe nytt. Jeg ble lei av stordyr. I januar 1996 kjøpte jeg Fredrikstad Dyrehospital som hadde to ansatte, en veterinær og en dyrepleier. Jeg bygde opp klinikken til å bli den største i området med 20 ansatte da vi flyttet inn i Wilberg Atrium i mai 2014. Dermed hadde vi et solid kundegrunnlag, og vi har ingen konkurrenter i vår del av markedet. Jeg synes det er gøy og utfordrende å jobbe som veterinær og gründer, påpeker han.

– Jeg var heldig å komme til Norge i en periode med rivende utvikling i veterinærfaget og i smådyrbransjen. Jeg kunne ta med litt lærdommer fra Danmark, men har også fått mange gode ideer av norske kolleger og fagmiljøer, sier Glindø til slutt.

Oddvar Lind

Vi får inn en hund som har ørebetennelse, men oppdager samtidig at dyret har dårlige tenner. Det må vi fortelle eieren, og vi må gjøre det på riktig måte. Da vil de fleste eierne forstå at hundens tenner må behandles, selv om det koster 10-15 000 kroner.

En annen gang oppdager vi kreftceller eller indre medisinske problemer som bør håndteres. Vi får mange «utvidede» behandlinger av smådyr på den måten, understreker han.

Betaler tariffønn

Glindø er opptatt av gode lønns- og arbeidsbetingelser ved klinikken. Faren hans var typograf i den danske avisa Politiken, og han fikk politikken inn med morsmelken. De ansatte ved klinikken får tariffønn, men Glindø innrømmer at det «svir» å følge kravene som Arbeidsmiljøloven stiller til lønn for nattevaktene.

– Det koster mye, men vi ønsker å ha dette tilbudet på hospitalet. Dessuten er jeg opptatt av en profesjonalisering av bransjen. Da er lønns- og arbeidsforhold viktig.

Det går framover på dette feltet, men det gjenstår fortsatt en del. Som ledere må vi bli enda flinkere til å få fram at inntjeningen ved klinikkene må sikres før lønnsøkning og andre fordeler kan deles ut. Her har også fagforeningene og de tillitsvalgte en jobb å gjøre.

Trenden i Norge er positiv, selv om vi fortsatt henger litt etter blant annet Danmark når det gjelder profesjonalisering av smådyrklinikkene, sier han.

Trivsel viktig

Glindø er også veldig opptatt av trivsel og muligheter til videreutdanning på jobben. Det er lite gjennomtrekk ved klinikken, og det er mange søkere til de jobbene som blir utlyst. Det er gode signaler, mener han.

– Problemer ved klinikken og forslag til forbedringer tas opp fortløpende. Jeg har alltid en åpen dør til mitt kontor, og andre ledere står også til disposisjon for samtaler med de ansatte. Vi har ukentlige møter for å drøfte løpende saker. Vi har også en bok som ligger på spiserommet der folk kan skrive ned ting som de vil ta opp til diskusjon. Her er det en blanding av ros og ris, forteller han.

– I alle år hadde vi julebord hjemme hos meg. Det har vært en fin avslutning på året. I 2013 var vi 48 personer hjemme i stua hos oss. Men julen i fjor ble vi for mange og måtte arrangere julebordet på klinikken, legger han til.

Veterinærene blir flinkere

Glindø er ikke i tvil om at veterinærene blir stadig dyktigere som fagfolk. Det skyldes ikke minst videreutdanning og spesialisering, men også gode faglige miljøer og moderne utstyr. Veterinærfaget er i stadig utvikling.

– Dette er en profesjonalisering som omfatter behandlingen av smådyr, men også veterinærenes holdninger og service overfor kundene. Begge deler er viktig for å kunne drive en vellykket bedrift, argumenter han.

– Som fagfolk kan vi ikke overse en brukket tann hos en hund. Vi skal ikke sette i gang behandling av slike problemer før eierne er tatt med på råd. Men det er veldig viktig å se disse problemene når dyra kommer inn på klinikken. Her er vi blitt flinkere, og vi oppdager ofte at mange av pasientene har helseplager og skader som eierne ikke kjenner til, sier Glindø til slutt.

Oddvar Lind

Merkedager i

Januar

80 ÅR

Stig Anders Ødegaard	22.1
----------------------	------

70 ÅR

Jostein Bjorland	14.1
------------------	------

Lars Yngve Löfström	30.1
---------------------	------

60 ÅR

Anne Berit Olsen	4.1
------------------	-----

Inge Saunes	11.1
-------------	------

Regina Emmi Ruth Bock	17.1
-----------------------	------

Adrian John Smith	26.1
-------------------	------

50 ÅR

Eva Helene Ellingsen Grendstad	8.1
--------------------------------	-----

Rolf Tore Meen	8.1
----------------	-----

Anne Kristin Solberg	12.1
----------------------	------

Ann Kristin Egeli	25.1
-------------------	------

Urd Langeland	27.1
---------------	------

Kåre Eivind Svendsen	29.1
----------------------	------

Merkedager i

Februar

80 ÅR

Arvid Haugan	25.02
--------------	-------

75 ÅR

Tore Kjeldahl Hekneby	11.02
-----------------------	-------

70 ÅR

Kolbjørn Grøndalen	06.02
--------------------	-------

60 ÅR

Erik Jørgensen	01.02
----------------	-------

Terje Negard	04.02
--------------	-------

Vigdis Olea Korbi	06.02
-------------------	-------

Herdís Gaup Aamot	25.02
-------------------	-------

Hans Petter Schwencke	28.02
-----------------------	-------

50 ÅR

Hallgeir Flø	02.02
--------------	-------

Heidi Nøstvig	09.02
---------------	-------

Olav Eikenæs	21.02
--------------	-------

Rune Guttormsen	24.02
-----------------	-------

Autorisasjoner

- Vitalija Barstiene - utdannet ved Lithuanian Veterinary Academy, Litauen

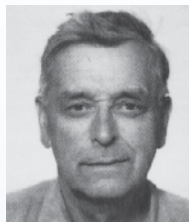
Nye medlemmer

Den norske veterinærforening ønsker følgende nye medlemmer velkommen:

Tone Ryingen Bjørgum
Nicole Brouwer
Siv Klevar
Kristine Møllen
Lars-Erik Lundblad Rondestveit
Mikkel Raaholt

Minneord

Oddmund Mogstad

Oddmund Mogstad, tidligere distriktsveterinær i Evje døde 30.10.2014, 85 år gammel. Han var født i Surnadal på Nord - Møre.

Han tok eksamen ved NVH sommeren 1953 og hadde sin første jobb i Haltedalen i Sør-Trøndelag. Oddmund hadde også et vikariat på Evje 1954. Her møtte han Eli som ble hans kone. De fikk to sønner sammen. I 1956 ble han privatpraktiserende veterinær i Gauldal i Sør-Trøndelag.

På sekstitallet var Mogstad distriktsveterinær, først i Hauggrend i Fyresdal, og så i Bjelland på 60-tallet. Han var på NORAD-oppgaver i Afrika et par år før han og familien slo seg ned på Evje i 1975 og han begynte som distriktsveterinær.

Oddmund nøt stor respekt som dyrlege rundt på gardene. Han var utrolig kunnskapsrik, langt ut over sitt eget fagområde.

Det var språk og historie som interesserte han mest. Allerede under sitt opphold i Tanzania lærte han seg brukbart swahili.

Oddmund var vel seksti år gammel da han tok mellomfagseksamen i europeisk historie. Seinere, i en alder av sytti, fortsatte han med å studere norrøne fag.

Han var svært aktiv i bygdas sosiale miljø. Med sin lidenskapelige interesse for historie, var han et naturlig midtpunkt og en stor ressurs for Evje og Hornnes sogelag. Der var han var turgeneralen for ei gruppe på 20 - 25 pensjonister. Mogstad gikk opp løypene forhånd og fikk samtidig også anledning til å samle inn og formidle informasjon om alle kulturminnene i området. Han var like entusiastisk, uansett om det dreide seg om gamle ferdselsveier, brureled, pikksteiner eller varder.

Med Oddmund Mogstad er en god kollega gått bort. Vi minnes Oddmund med respekt og glede og lyser fred over hans minne.

Paul Stamberg og Karsten Kjølleverg

Veterinær

www.randesunddyreklinikk.no

Roar Gudding er tildelt Kongens fortjenstmedalje

Veterinær Roar Gudding mottok Kongens fortjenstmedalje under en høytidelig seremoni i festsalen på NMBU Veterinærhøgskolen 19. november 2014. Fylkesmann i Oslo og Akershus, Valgerd Svarstad Haugland, overrakte medaljen.

Tildelingen av Kongens fortjenstmedalje er et synlig bevis på den samfunnsgavnlige innsats Roar Gudding har bidratt med siden han ble uteksaminert fra Norges veterinærhøgskole (NVH) i 1968.

Storparten av denne tiden, det vil si fra 1975, har han vært ansatt ved Veterinærinstituttet. Han var administrerende direktør for instituttet i perioden 2003 – 2009, og fra 2009 er han fagdirektør samme sted. Administrerende direktør Gudmund Holstad ved Veterinærinstituttet karakteriserte i sin hilsningstale Gudding som en sterk fagperson som er usedvanlig

godt orientert og flink til å gi tilbakemeldinger.

– Du har hatt svært mye å si for at Veterinærinstituttet er den sterke institusjonen det er i dag, understreket Holstad. Han roste sin forgjenger for evnen til å fortelle gode historier og sitt brennende engasjement for veterinærmedisinen.

Samfunnsengasjement og samfunnsansvar var temaet for festforedraget til filosofen Henrik Syse. Et sentralt poeng hos Syse var formidlingens viktighet og at en av akademias store utfordringer er å gjøre seg forstått. Han understreket hvor vesentlig det er for mennesker

Samfunnsgavnlig: Roar Gudding er tildelt Kongens fortjenstmedalje for sitt unike arbeid for veterinærmedisinen gjennom mer enn 40 år. Her flankert av fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland og Gudmund Holstad. Foto: Steinar Tessem

100 år på Adamstua

Boka «100 år på Adamstua – i samfunnets tjeneste» er skrevet av fagdirektør Roar Gudding ved Veterinærinstituttet. Den ble lansert samme dag som han mottok Kongens fortjenstmedalje. Boka gir kortfattet og god informasjon om bygningene og det viktige arbeidet som er blitt gjort på Veterinærinstituttet de siste 100 årene på Adamstua. Veterinærinstituttet ble grunnlagt i 1891, og flyttet til Adamstua i 1914 etter å ha vært de første årene i Grubbegata.

Boka kan kjøpes ved henvendelse til Veterinærinstituttet.

i kunnskapsrike organisasjoner å være bevisste på samfunnsansvar og etikk.

Vaksinasjon var et naturlig emne for de veterinærmedisinske innleggene denne dagen da Gudding selv har vært aktiv på dette feltet blant annet med bokutgivelsen «Vaksinasjon av dyr» i 2010. Innlederne Tore Tollersrud og Ingrid Olsen fra Veterinærinstituttet var tydelige på at vi i fremtiden må ha en vaksinepolitikk basert på nasjonale behov.

Fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland poengterte i sin tale at Kongens fortjenstmedalje deles ut som belønning for innsats av særlig samfunnsgavnlig natur på områder som kunst, vitenskap, næringsliv, sosialt og humanitært arbeid. Hun uttrykte at Guddings innsats kan stå som et eksempel for andre.

– Du har vist et unikt faglig engasjement og stått for en aktiv, faglig informasjonsvirksomhet, understreket Kongens representant i fylket.

I sin takketale vektla Roar Gudding at tildelingen

er et uttrykk for samfunnets anerkjennelse. Han tilla miljøet rundt seg stor betydning. Her nevnte han en trygg oppvekst på bygda med dyr og hardt arbeidende mennesker rundt seg, senere ledere og kolleger som har bidratt til hans utvikling og en familie som har akseptert at Adamstua har vært hans andre hjem.

Roar Gudding mottok Kongens fortjenstmedalje i Veterinærhøgskolens Festsal, der han tidligere har blitt immatrikulert, mottatt sitt eksamensbevis og senere forsvart sin doktorgrad.

– Jeg satte stor pris på at arrangementet ble holdt her, avsluttet Gudding.

Steinar Tessem

MAXIMUN – styrketrening av immunforsvaret

Kroppen utsettes daglig for angrep fra bakterier, virus og sopp. Alle kropp er avhengige av et godt naturlig immunforsvar for å overleve.

Maximun har en unik kombinasjon av naturlige virkestoffer som styrketrener immunforsvaret til å yte maksimalt. **Kan gis til alle arter!**

For mer informasjon om Maximun: 22 07 19 40 post@lifeline.no www.lifeline.no

Livsløp, helse og samhet i et faglig perspektiv

Aktivitetskalender

2015

11. februar**Akademikernes inntektspolitiske konferanse**Sted: Thon Hotel Bristol
Se: www.vetnett.no**23. - 26. mars****The 9th International Working Day Conference**Sted: La Grande Motte, Frankrike
Se: <http://www.iwdba.org/index.php?id=162>**10.-13. juni****Veterinærdagene 2015**Sted: Trondheim
Se: www.vetnett.noNorges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Stipendiat

Ved Institutt for produksjonsdyrmedisin, seksjon for småfeforskning og husdyrhelse i Sandnes er det ledig en 3-årig 100 % stilling som:

Doktorgradsstipendiat – koksidieresistens hos norske lam

Spørsmål om stillingen kan rettes til seksjonsleder Snorre Stuen, snorre.stuen@nmbu.no, tlf. 51 50 35 11.

For utlysningstekst og søknadsinformasjon, se våre nettsider www.nmbu.no – Om NMBU - ledige stillinger, ref. nr 15/00029

Søknadsfrist: 15. februar 2015

HAVBRUKS TJENESTEN AS

Havbrukstjenesten AS er en bedrift som tilbyr fiskehelse, miljø og tekniske tjenester til oppdrettsnæringen. Vi leverer også andre typer konsulenttjenester innenfor området fiskehelse, sykdomskontroll, hygiene, miljø, brønnbåtinspeksjoner, undervisningstjenester mm. Vi har i dag 26 ansatte; veterinærer, fiskehelse-biologer, marinbiolog, ingeniør, oseanograf, miljøarbeider og kontormedarbeidere. Vi har hovedkontor på Frøya og avdelingskontor i Trondheim, Kristiansund og Tromsø. Informasjon om bedriften, se www.havbrukstjenesten.no

Havbrukstjenesten er i stadig vekst, og på grunn av økt aktivitet søker vi

Fiskehelsekonsulent til vårt fiskehelseteam

Kvalifikasjoner

- Du må være autorisert fiskehelsebiolog eller veterinær
- Du må ha førerkort for personbil
- Relevant arbeidserfaring er en fordel, men ingen forutsetning
- Du må snakke og skrive norsk flytende

Sentrale arbeidsoppgaver vil være:

- Fiskehelsetilsyn på settefisk og matfiskanlegg, med fokus på forbyggende helsearbeid
- Diagnostikk og rådgivning i sette- og matfisk anlegg
- Hygieneinspeksjoner
- Deltakelse i pågående og nye prosjekter relatert til fiskehelse
- Undervisning
- Ev. andre oppgaver avhengig av erfaring og kvalifikasjoner

Vi søker etter en dyktig person med pågangsmot og initiativ. Vi kan tilby en jobb som vil kreve mye av deg, og du vil samtidig få muligheten til å utvikle deg faglig. Arbeidssted vil bli Frøya eller Kristiansund, og avgjøres endelig når vi har funnet riktig kandidat. Stillingen vil medføre noe reisevirksomhet. Vi tilbyr konkurransedyktig lønn og fleksibilitet mht arbeidstid.

Søknadsfrist 1. mars 2015. Kandidater vurderes fortløpende, og tiltredelse avtales nærmere.

Søknad, CV og eventuelle spørsmål rettes til:

Lene-Catrin Ervik / lene@havbrukstjenesten.no tlf. 911 70 477

Er du ny daglig leder for en av våre klinikker?

Vi i AniCura er stolte og glade over å få jobbe sammen med noen av veterinærbransjens dyktigste kollegaer. Vi har nå blitt 1 100 ansatte i Skandinavia, hvor av 240 her i Norge. Med dette er vi Norges største veterinærmedisinske miljø, og vi vokser stadig.

Vi søker nå deg som brenner for både veterinærmedisin og ledelse, og som ønsker å bli ny daglig leder for en av våre klinikker i Oslo-området.

NY DAGLIG LEDER vil få ansvaret for en veletablert og velrenommert klinikk med 15 dyktige ansatte og et stort vekstpotensial i et bredt og spennende nedslagsfelt. AniCura satser alltid sterkt på faglig utvikling, så klinikken er godt utstyrt. I tillegg kan man trekke på et stort nordisk nettverk med dyp kompetanse innen alle fagområder.

I ANICURA har vi flest «spillende trenere» som kombinerer lederrollen med klinisk arbeid. Fordelingsmodellen i denne rollen er tenkt 40/60 administrativ og klinisk, men dette kan tilpasses. Stillingen vil gå inn i en ledergruppe i AniCura Oslo.

I AniCura lever vi etter verdiene:

- Sammen
- Eget ansvar
- Kompetanse og utvikling
- Trygghet og omtanke
- Direkte og ærlig

VI ØNSKER å finne en verdi- og resultatorientert daglig leder som skal lede klinikken mot nye, spennende mål. Er du vår nye kollega?

SØKNAD på stillingen som daglig leder sendes til HR-sjef Gry Bergene på e-post: gry.bergene@anicura.no. For spørsmål, ring Gry på mobil: 4004 8888.

VI GLEDER OSS TIL Å HØRE FRA DEG!

ANICURA består av flere av Nordens fremste dyresykehus og dyreklinikker. Vi tilbyr veterinærmedisin ved 60 avdelinger og tar årlig imot en halv million pasienter.

Kollegahjelpen

Befinner du deg i en vanskelig situasjon og trenger noen å snakke med? Kollegahjelpen består av fem frivillige som stiller opp som samtalepartnere enten det gjelder sykdom, dødsfall, kollegiale problemer eller der det er opprettet tilsynssak. Kollegahjelpen er i regi av Den norske veterinærforening.

**Mona Dverdal
Jansen**
Telefon: 934 99 808

**Toralf Bernt
Metveit**
Telefon: 41 92 84 90

Sigbjørn Gregusson
Telefon: 971 98 225

Åshild Roaldset
Telefon: 916 26 773

Thor Einar Sparby
Telefon: 901 75 491

Faglige medarbeidere i Norsk veterinærtidsskrift

- Professor Stein Istre Thoresen er Veterinærmedisinsk redaktør og er ansvarlig for fagaktuelle om smådyr. Han er seksjonsleder for klinisk patologi og laboratoriesjef for Sentrallaboratoriet ved Institutt for basalfag og akvamedisin ved Norges veterinærhøgskole.
- Førsteamanuensis Sigrid Lykkjen er ansvarlig for fagaktuelle om hest. Hun er ansatt ved Hesteklinikken ved Norges veterinærhøgskole.
- Seksjonsleder Øystein Angen er ansvarlig for fagartikler. Han er ansatt ved seksjon for bakteriologi – fisk og dyr på Veterinærinstituttet.
- Professor Trygve T. Poppe er ansvarlig for fagaktuelle om fisk. Han er ansatt ved Seksjon for anatomi og patologi ved Institutt for basalfag og akvamedisin ved Norges veterinærhøgskole.
- Professor Liv Marit Rørvik er ansvarlig for fagartikler og for fagaktuelle om mattrygghet. Hun er seksjonsleder ved Seksjon for mattrygghet ved Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi ved Norges veterinærhøgskole.
- Veterinær Helene Seljenes Dalum er ansvarlig for stoff fra Smådyrpraktiserende veterinærers forening (SVF).
- Forsker Tormod Mørk er ansvarlig for fagaktuelle om produksjonsdyr, samt spalten Aktuelle diagnoser. Han er ansatt ved seksjon for sjukdomsforebygging og dyrevelferd ved Veterinærinstituttet.
- Kristian Ingebrigtsen (professor emeritus, NMBU, Veterinærhøgskolen) er ansvarlig for veterinærhistorisk stoff. Han er styrer av Norsk veterinærmedisinsk museum.

Postadresse:

Den norske veterinærforening
Pb. 6781 St. Olavs pl.
0130 OSLO

Tlf. 22 99 46 00 (sentralbord)

Faks 22 99 46 01

E-post til Den norske veterinærforening dnv@vetnett.no

E-post til Norsk veterinærtidsskrift nvt@vetnett.no

E-post kurspåmelding kurs@vetnett.no

Kontortid:

15.9-14.5. 08.00-15.45

15.5.-14.9. 08.00-15.00

Telefontid fra kl. 9.00

Besøksadresse:

Keyzers gt. 5
0165 OSLO

Bankgiro:

5005 05 63771

President

Torill Moseng
torill@mosengsdyreklinikk.no

Mobil: 930 93 064

Visepresident

Eirik Heggstad
eirik.heggstad@mattilsynet.no

Mobil: 916 18 268

Sentralstyremedlemmer

Hogne Bleie
hogne.bleie@merck.com

Mobil: 909 58 026

Helen Øvregaard
helen@ovregaard.com

Mobil: 918 36 893

Gunnar Dalen
gunnar@dyregod.no

Mobil: 995 00 428

Sekretariatet

Hans Petter Bugge

Generalsekretær
hpb@vetnett.no 922 80 301

Kjell Naas

Forhandlingssjef
kjell.naas@vetnett.no 922 80 303

Mette Rød Fredriksen

Juridisk rådgiver
mrf@vetnett.no 911 93 050

Ellef Blakstad

Fagsjef
eb@vetnett.no 922 80 315

Steinar Tessem

Informasjonssjef og redaktør
st@vetnett.no 400 42 614

Solveig Magnusson

Økonomisjef
solveig.magnusson@vetnett.no 938 39 261

Mona Pettersen

Redaksjonssekretær
mona.pettersen@vetnett.no 940 24 652

Aina Skaug Berntsen

Kurssekretær
aina.berntsen@vetnett.no 99 26 15 89

Anne Prestbakmo

Organisasjonssekretær
anne@vetnett.no 940 25 027

Kristine Fosser

Økonomimedarbeider
kf@vetnett.no 932 22 337

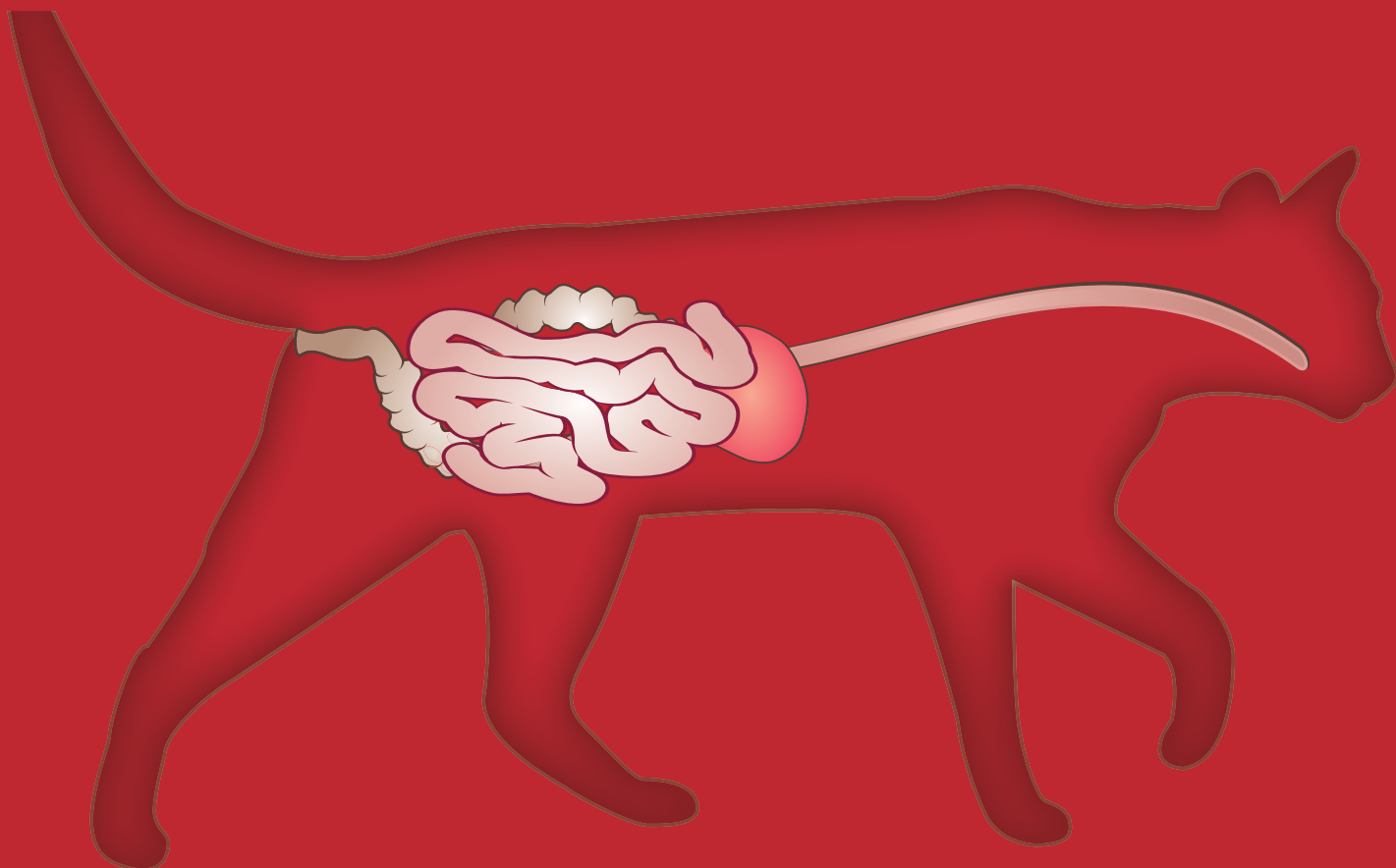
Christian Tengs

Organisasjons- og forhandlingssjef
christian.tengs@vetnett.no 46 92 85 95

Stein Istre Thoresen

Veterinærmedisinsk redaktør
stein.thoresen@nmbu.no 22 96 45 83

Ernæringsmessig behandling av GI-problemer

Intestinal, dietten med den spesielle fiberblandingen

Eukanuba Veterinary Diets Intestinal er en diett som gir ernæringsmessig støtte under behandling av en rekke fordøyelsesproblemer inkludert oppkast og diare. Intestinal er konstruert med en spesiell fiberteknologi laget av FOS, MOS* og betefiber som gir riktig bakteriebalanse i tarmfloraen, forbedrer konsistensen på feces og støtter generell mage og tarmhelse.

www.eukanuba.no

*Demonstrert in vivo med andre arter enn hund og katt.

EUKANUBA »
VETERINARY
DIETS

B-Economie
NORGE

Returadresse:

**Den norske veterinærforening
Pb. 6781, St. Olavs plass
0130 Oslo**

IDEXX
LABORATORIES

This is the **One**

The One **that delivers complete diagnostic chemistry information in minutes**
The One **that lets you practice better medicine**
The One **that is accurate and reliable**
The One **that is easy to use**
The One **that offers reference-lab quality for in-clinic use**

The IDEXX Catalyst One™ analyser offers veterinary professionals fast and accurate on-site laboratory-quality chemistry – allowing clinics to run more efficiently and offer better care.

More information? Call 00800 1234 3399 or 800 31026 or visit www.idexxcatalystone.no
Watch the video and see how it works!

